БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряат-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 4 (6439)
ЯНВАРИИН 6
ВТОРНИК
1953 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО.

СССР-эй орденууд ба медальнууд барюулагдаба (1-дэхи нюур).
ТҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ (1-дэхи нюур).
Н. Цыбенов. — Комбайнер Шайдуров (1-дэхи нюур).
ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ: **Ц. Ринчинов.** — Агитационно хүдэлмэридэ агитатор бүхэниие эдэбхитэйгээр хабаадуулха. **Р. Жалсанова.** — Студентнэр-агитаторнууд (2-дохи нюур).
Г. Дворников. — Үбэлдөө малай байра бариха (2-дохи нюур).
П. Гапочка. — Город ба деревниин хоорондо тад ондоо байдалые үгы хэлгэ ба тэдээнэй хоорондохи гол шухала илгаануудые усадхаха замууд (2дохи ба 3-дахи нюурнуудта).
Б. Дымбрылов. — Колхозойнгоо ажалда эдэбхитэйгээр хабаадалсаха (3-дахи нюур).
РЕДАКЦИДА ЕРЭҺЭН БЭШЭГҮҮД (3-дахи нюур).
Ц. Цыренжапов. — Советскэ бүлэ тухай пьесэ (4-дэхи нюур).
Синьцзянай хүгжэлтэ (4-дэхи нюур).
Берлинскэ ажалшадай митинг (4-дэхи нюур).
Корейдэхи событинууд (4-дэхи нюур).

ПАРТИЙНА ГЭГЭЭРЭЛЭЙ СИСТЕМЭДЭ XIX ПАРТСЪЕЗДЫН ДОКУМЕНТНҮҮДЫЕ ГҮНЗЭГЫГӨӨР ШУДАЛХА

КПСС-эй областной комитедэй бюрогой тогтоолой ёhoop партийна гэгээрэлэй сетиин бүхы звенонуудта Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XIX съездын шиидхэбэринүүд ба материалнуудые 1953 оной январьhаа шудалжа эхилхэнь.

Бүхы кружогууд, политhургуулинууд, КПСС-эй горкомуудай, райкомуудай ба айкомуудай дэргэдэхи партийна үдэшын hургуулинууд болон марксизм-ленинизмын үдэшын университедэй hурагшад партиин вождьнор Ленин ба Сталинай биографинуудые, «ВКП(б)-гэй түүхын хуряангы курс», политэкономи ба философи гарадаг байhанаа, саашадаа партиин съездын шиидхэбэринүүд ба бусад материалнуудые шудалха болобо. Гадна, политэкономи шудалха кружогуудай, партийна үдэшын hургуулинуудай ба марксизм-ленинизмын үдэшын университедэй hурагшад «СССР дотор социализмын экономическа проблемэнүүд» гэжэ нүхэр Сталинай гениальна зохёолые шудалалсаха байна.

Марксизм-ленинизмын теориие бэеэ даагаад шудалжа байhан коммунистнууд саашадаа съездын материалнуудые ба «СССР дотор социализмын экономическа проблемэнүүд» гэжэ нүхэр Сталинай хүдэлмэриие шудалжа орохо болоно.

Партийна гэгээрэлээр тематическа түсэбүүд партиин областной комитедээр зохёогдожо, партийна организацинуудта эльгээгдээ.

Партийна гэгээрэлэй бүхы системэдэ партиин XIX съездын түүхэтэ документнүүдые ба «СССР дотор социализмын экономическа проблемэнүүд» гэhэн нүхэр Сталинай гениальна зохёолые шудалха болоhон ябадал хадаа партийна организацинуудай үмэнэ тон харюусалгатай зорилгонуудые табина. Пропагандистнуудай семинарнууд партийна бүхы организацинуудта январиин эхеэр үнгэргэгдэжэ, кружогууд ба политhургуулинуудта занятинуудые яажа үнгэргэхэ тухай бодото заабаринууд ба методическа зүбшэлнүүд пропагандистнуудта үгтэхэ зэргэтэй. Гадна, съездын бүхы документнүүд ба нүхэр Сталинай хүдэлмэри тухай лекцинүүд уншагдаха ёhотой.

Партиин областной комитет хадаа кружогууд болон политhургуулинуудай hурагша бүхэнэй съездын документнүүдэй ба нүхэр Сталинай зохёолой удхые гүнзэгыгөөр ойлгохын тулада занятинуудые идейно-теоретическэ үндэр хэмжээндэ үнгэргэхэ гэжэ КПСС-эй горкомууд, райкомууд ба айкомуудые уялгалаа.

Энэ эрилтын ёhoop, занятинуудые үнгэргэхын тулада пропагандистска кадрнуудые hайнаар бэлэдхэхэ, кружогууд ба политhургуулинуудай hаадгүйгөөр хүдэлмэрилхэ бүхы услови байгуулха шухала. Гэхэтэй хамта, занятинуудай шанар hайжаруулха тухай зарим партийна организацинуд анхарал багаар табидаг, hурагшадта зохихо услови байгуулдаггүй байна. Нютагай түлишын промышленностиин управлениин партийна организациин кружогто съездын материалнуудые шудалха түрүүшын заняти hаяхан болоо. Кружогой хүтэлбэрилэгшэ нүхэр Котлицкий болбол муугаар түлигдэhэн хүйтэн гэр соо занятияа үнгэргөө. Тиимэhээ бүхы hурагшадынь дэгэлтээ hууhан, юушье бэшэжэ абаагүй, зариманиинь hажажа hууhан байха юм. Хэтэрхэдээ, hурагшадайнь хахадынь шахуу занятидаа ерээгүй. Партиин съездын түгэсхэлэй заседани дээрэ нүхэр Сталинай хэлэhэн түүхэтэ үгэ тухай хөөрэжэ үгэхэдөө нүхэр Котлицкий нэмэлтэ материал оройлоошье хэрэглээгүй. Хилын саада тээхи оронуудай коммунистическэ партинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй съезд дээрэ хэлэhэн үгэнүүд тухай тэрэ мүн лэ юушье хэлээгүй. Эдэ дутуунуудай гараhанда партиин Городской райком бага бэшэ зэмэтэй. Юуб гэхэдэ, райком хадаа пропагандистнуудтай семинар үнгэргэжэ, занятиаа яажа үнгэргэхэ тухай заабари үгөөгүй байна.

Эдэ алдуу ба дутуунуудые шууд зайсуулха, партиин XIX съездын документнүүд шэнги, иимэ шухала материалнуудые шудалха хэрэгтэ халирхайгаар ба харюусалгагүйгөөр хандаха ябадалые усадхахын тулада шухала хэмжээнүүдые абаха хэрэгтэй.

Партиин горкомууд, райкомууд ба айкомууд хадаа бэеэ даагаад hурагшадта зорюулан КПСС-эй областной комитедэй hайшаан дурадхаhан темэнүүдээр бүлэг лекцинүүдые уншалга эмхидхэхэ уялгатай. Лекци уншалгада партийно-советскэ эдэбхитэдэй дундаhаа теоретическэ бэлэдхэл ехэтэй нүхэдые, экономистнууд ба философуудые хабаадуулха шухала. Тиихэтэй хамта партийна комитедүүдэй консультантнуудай хүдэлмэриие hайжаруулха хэрэгтэй.

Партиин XIX съездын материалнуудые ба нүхэр Сталинай зохёолые шудалан үзэлгэ эмхидхэлгэдэ партийна комитедүүдэй библиотекэнүүд ехэ үүргэ дүүргэхэ байна. Тэдэнэр хадаа пропагандистска кадрнуудые, кружогууд ба политhургуулинуудай hурагшадые, тэрэшэлэн бэеэ даагаад hурагшадые шухала литература болон харуулан ойлгуулха зүйлнүүдээр хангаха зэргэтэй.

Партийна гэгээрэлэй системэдэ занятинуудые хаhа саг соонь, идейнэ үндэр хэмжээндэ үнгэргэхэ, партиин XIX съездын шухала шухала документнүүдые ба «СССР дотор социализмын экономическа проблемэнүүд» гэжэ нүхэр Сталинай зохёолые коммунистнуудай гүнзэгыгөөр ойлгохо ябадал туйлаха гээшэ партийна организацинуудай нэрэ хүндын хэрэг мүн.

СССР-эй орденууд ба медальнууд барюулагдаба

Олон жэлэй туршада ашагтай hайнаар хүдэлмэрилhэнэйнгөө түлөө СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указаар шагнагдаhан СССР-эй нефтяной промышленностиин Министерствын Бурят-Монголой «Главнефтесбытэй» управлениин хүтэлбэрилхы ба техническэ хүдэлмэрилэгшэдтэ БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшын орлогшо М. И. Чувьюров орденууд ба медальнуудые барюулба. Ажалай Улаан Тугай орден Улан-Удын № 1 перевалочна базын шэгнүүршэн Н. В. Монжилесовада, мүн энэ базын модошо дархан М. Г. Труфановта барюулагдаа.

«Ажалай габьяагай түлөө» медаль Улан-Удын перевалочна базын хүдэлмэрилэгшэ А. П. Горновскаяда, «Главнефтесбытэй» управлениин ахалагша бухгалтер Н. Р. Гусенковада болон бусад хамта 8 хүндэ барюулагдаба.

Шагналда хүртэгшэд советскэ правительствода, Коммунистическэ партида ба нүхэр Сталинда халуун баясхалан хүргэхэ зуураа, саашадаа улам эршэмтэйгээр ажаллахабди гэжэ мэдүүлбэ.

* * *

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиум СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1944 оной августын 18-най Указай үндэhөөр, олон хүүгэдтэй бүлэг эхэнүүдые «Эхын алдар» гэжэ орденуудаар ба «Эхын медаль» гэжэ медальнуудаар СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй үмэнэhөө шагнаба.

«Бичурын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Р. А. Быкова, мүн тэрэ аймагай «Красное Знамя труда» колхозой гэшүүн Ф. Л. Тюроханова, Сэлэнгын аймагай Ново-Селенгинск тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр Т. В. Власова, Түнхэнэй аймагай «Гигант» колхозой колхозница Ф. С. Шубина, Сэлэнгын аймагай hургуулиин хүдэлмэрилэгшэ Я. Д. Чойжамсуева гэгшэд 8 үхибүү түрэhэн ба хүмүүжүүлhэнэйнгээ түлөө «Эхын алдар» гэжэ 2-дохи шатын орденоор шагнагдаба.

Долоон үхибүү түрэhэн ба хүмүүжүүлhэн 4 эхэнүүд «Эхын алдар» гэжэ 3-дахи шатын орденоор шагнагдаа. Тэрэ тоодо Байкало-Кударын аймагай «Путь коммунизма» колхозой гэшүүн Е. С. Маслова, Баргажанай аймагай Усть-Баргажан тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр А. Е. Аюрова ба бусад бии.

«Эхын медаль» гэжэ 1-дэхи шатын медаляар 17 эхэнүүд, «Эхын медаль» гэжэ 2-дохи шатын медалаар 14 хүн шагнагдаhан байна.

Түрэл орон доторнай

Молдавска тосхондо

СПЕЯ ТОСХОН. (Молдавска ССР), январиин 2. (ТАСС). «Победа» гэжэ хүдөө ажахын артелиин хэдэн арбаад колхознигууд үдэшэндөө культурын Байшанда ошоно. Тэндэ хүдөөгэй агитпункт нээгдэнхэй. Сталинска Конституци тухай, советскэ hунгуулиин системэ тухай, партиин XIX съездын шиидхэбэринүүд тухай, «СССР дотор социализмын экономическа проблемэнүүд» гэжэ нүхэр И. В. Сталинай зохёол тухай лекцинүүд ба элидхэлнүүд агитпунктда үдэр бүри болодог юм.

Агитатор коммунист А. Манойлов Спея тосхондо hүүлшын үедэ болоhон хубилалтанууд тухай хөөрэлдөө хэбэ.

Гурбан жэлэй урда тээ Спеядэ томодхогдоhон хүдөө ажахын «Победа» гэжэ артель байгуулагдаба.

Мүнөө тус колхоз олон hалбаритай тэмо ажахы болоо.

Тэдээнэй поли дээрэ 11 трактор, 3 комбайн ба хэдэн арбаад бусад машинанууд хүдэлмэрилнэ. Гектарhаа абтадаг ороohоной ургаса дундa зэргээр 12 центнер, виноградай —4 дахин, овощьнуудай—5 дахин ехэ болоо. Эбэртэ бодо малай, гахайн ба хонидой тоо хоёр дахин олошорбо.

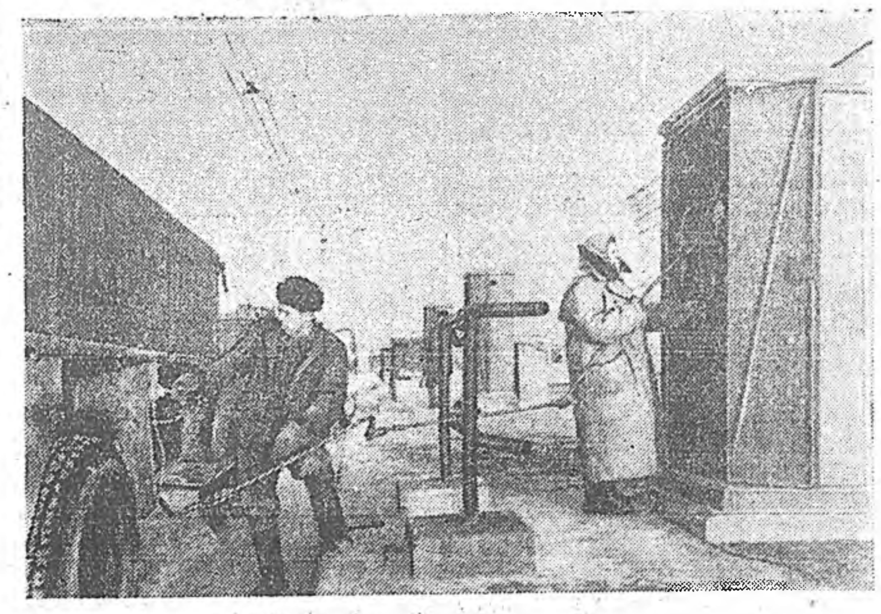
Хүдөө ажахын артелиин олзо ехэ болобо. Нёдондо жэл доходынь 7 миллион түхэриг болоо. Нютагай Соведүүдэй үнгэрhэн hунгалтын hүүлээр колхозно электростанци, культурын Байшан, радиоузел, нарайлалгын байшан, малай табан байра, гурбан сөөрэм баригдаба.

Колхозой правленеэр баталагдаhан табанжэлэй түсэбэй ёhoop пионернүүдэй Байшан, хүдөө ажахын культурын Байшан, гостиница, хилээмэ бариха газар, столово, бани, хубсаhа угааха газар баригдахаар хараалагдаба.

Грузинска бүд нэхэгшэд

ТБИЛИСИ, январиин 2. (ТАСС). Тбилисскэ камвольно-сэмбын фабрикын коллектив эрэшүүлэй пальто ба эхэнэрнүүдэй костюмуудые оёхо түрүүшын зуугаад метр шэнэ бүдүүдые мүнөөдэр гаргаба.

Тус предприяти дээрэ түргэн хүдэлдэг автоматическа нэхэлгын шэнэ станогууд хэгдэжэ эхилбэ. Мүнөө жэл эндэ 48 иимэ агрегадууд тодхогдохо юм. Фабрикын коллектив сталинска табадахи табанжэлэй hүүлшын жэлэй эсэстэ гаргаха гэжэ хараалагдаhан продукциин хэмжээе мүнөө жэлэй эсэстэ туйлахын түлөө тэмсэнэ.

КУЙБЫШЕВ. КПСС-эй XIX съездын директивэнүүд гэр байрада газ хэрэглэлгые, автомобильна түлишэ болгон газ хэрэглэлгые үргэлхэхэ гэжэ хараална. Куйбышев городто автотранспортын зарим хубинь газаар ябадаг болгогдобо. Газобаллонно автомашинануудые хангаха газ оруулагын автомобильна станци баригдаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: газобаллонно шофер И. С. Лазарев хубаалгын станциhаа газ абажа байна.

ТАСС-эй фотохронико.

„СССР дотор социализмын экономическа проблемэнүүд" гэжэ И. В. Сталинай зохёол ба партиин XIX съездын материалнууд хэблэн гаргагдаа

«СССР дотор социализмын экономическа проблемэнүүд» гэжэ нүхэр И. В. Сталинай классическа зохёол, партиин XIX съезд дээрэ тэрэнэй хэлэhэн үгэ, КПСС-эй XIX съездын шиидхэбэринүүд хадаа парти ба бүхы советскэ арадые СССР дотор коммунизм байгуулгын түлөө тэмсэлэй дайшалхы программаар зэбсэглэбэ. Манай ороной ажалшадай тон анхаралтайгаар ба ехээр hонирхон шудалжа байгаа эдэ түүхэтэ документнүүд олон тиражтайгаар хэблэгдэбэ.

«СССР дотор социализмын экономическа проблемэнүүд» гэhэн нүхэр И. В. Сталинай гениальна зохёолые госполитиздат 20 миллион экземпляраар хэблэн гаргаба.

Партиин XIX съездын түгэсхэлэй заседани дээрэ И. В. Сталинай хэлэhэн үгэ арбан миллион экземпляраар хэблэгдэбэ.

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Устав 8 миллион гаран экземпляраар хэблэгдэбэ.

«Г. Маленков. ВКП(б)-гэй Центральна Комитедэй хүдэлмэри тухай партиин XIX съездэ хэhэн тоосоото элидхэл», «Н. Хрущев. ВКП(б)-гэй Уставта оруулагдаха хубилалтанууд тухай партиин XIX съездэ хэhэн элидхэл», «1951—1955 онуудта СССР-ые хүгжөөхэ табадахи табанжэлэй түсэб тушаа партиин XIX съездын директивэнүүд» гэжэ брошюранууд ба съездын бусад материалнууд олон тиражтайгаар хэблэгдэн гаргагдаба.

(ТАСС).

СССР-эй металлургнууд жэлэй түсэбые болзорhоонь урид дүүргэбэ

Хара металлургиин министерствын предприятинуудай металлургнууд 1952 онойнгоо түсэбые металлургическа бүхы циклээр болзорhоонь урид дүүргэбэ, тиихэдээ шэрэм хайлуулгаар декабриин 23-да, булад хайлуулгаар декабриин 27-до, прокат үйлэдбэрилгөөр декабриин 26-да, булад трубануудые үйлэдбэрилгөөр декабриин 25-да дүүргэhэн байна.

(ТАСС).

Советскэ энергетигүүд гүрэнэй түсэбые дүүргэбэ

Электростанцинуудай министерствын энергетигүүд 1952 ондо электроэнерги үйлэдбэрилгын гүрэнэй түсэбые 1952 оной декабриин 31-дэ дүүргэбэ.

(ТАСС).

ШЭНЭ ТАБАНЖЭЛЭЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

Комбайнер Шайдуров

Уужам ехэ хүреэ. Будкын үүдээр тэрэ хүреэ соо ороод, хайшаашье хара — машинанууд, техникэ... Урда ба хойто ханын захаар зэргэлүүлэн табигдаhан комбайнууд, тракторнууд болон хүдөө ажахын бусад машина зэмсэгүүд жэрылдэнэ.

МТМ соо... Эндэш, тэндэш трактор. Тэдэ тракторнуудай хажуугаар бүлэг бүлэг хүнүүд. Тэдэнэр хадаа тракторнуудые узловой методээр заhабарилжа байhан механизаторнууд. Хүдэр тэмо тракторнуудай частьнууд тус тустаа сэбэрлэгдэнэ, заhабарилагдана. Мастерскойн зүүн урда булангай заахан үүдээр нэгэ таhалга руу ороходомнай олон станогууд тэршэгэнэлдэн, түмэрэй зөргодоhо сасаруулжа байба. Энэ хадаа токарна цех. Цехын үүдэнэй баруун талын ута үргэн столой дэргэдэ ажаллажа байhан нэгэ хүн хажуудаа ерэhэн хүнүүдые ажаглаха забдагүй, хэhэн хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлнэ.

— Манай эрхим комбайнер Клим Шайдуров, — гэжэ МТС-эй партийна организациин секретарь нүхэр Антропов тэрэ хүн тээшэ заана. — Энэ шухала гол деталь гэжэ тоологдодог сцеплениин муфтын узел болон тоhоной насос заhабарилха хүдэлмэри дүүргэдэг хүн юм. Тиихэдэ тракторнуудай заhабари hаатуулантүй тэдэ детальнуудые заhажа үрдеэд, ондоо хүдэлмэринүүдые дүүргэлсэдэг.

Нүхэр Шайдуров Суулгын МТС-тэ комбайнераар олон жэлдэ хүдэлмэрилжэ, ехэ дүй дуршэлтэй болоhон эрхим механизаторнуудай нэгэн юм. Тэрэ хадаа сезон бүхэнэйнгөө нормо хододоо дүүргэдэг. Үнгэрөөшэ намар Маленковой нэрэмжэтэ колхозой поли дээрэ хүдэлмэрилөө. Тиихэдээ «С—6» комбайнаар 546 гектар талмайн ургаса хуряажа, 6243 центнер таряа сохиhон, 282 килограмм горючи арбилhан байна.

— Энэ жэлэй ургаса хуряалгада бага зэргэ бэрхэшээл тохёолдоhон байна. Юуб гэхэдэ, саhан эртэ унажа, таряа хэбтүүлэн алдаад, комбайнова хуряалгада бэрхэтэй ябадал ушаруулаа. Гадна, хадатай газарта хуряалга хэгдээ hэн. Тиимэ дээрэhээ хүдэлмэрсэ эхилхынгээ урда тээ хуряаха газараа hайса хаража үзэдэг байгааб. Тиихэдээ хаанаhаань ороод, хайшаа ябажа хадаха байhанаа тодорхойлдог байгаа hэм, — гэжэ Клим Филиппович хөөрэнэ.

Комбайнер Шайдуровай агрегат эмхитэйгээр хүдэлмэрилдэг коллектив юм. Ороohо амhартада эюулэгшэд болон буулгагшадhаа эхилээд, тракторист хүрэтэрөө комбайнай hаатабаригүйгөөр хүдэлмэрилгэ хангаhан байна. Тракторист Константин Букин тракторaа hайнаар бэлэдхэжэ ябуулдаг байгаа. Комбайнай штурвальнаар Шайдуровай хүбүүн Михаил хүдэлмэрилөө. Тэрэ хадаа машинаяа нарииваар харууhалжа, тэрэнээ бүтээсэ ехэтэйгээр ябуулhан байха юм.

Хуряалгын хүдэлмэри амжалтатайгаар дүүргэhэн нүхэр Шайдуровай агрегат комбайнаа МТС-тээ бүтэнөөр тушаагаа.

Түрүү механизаторай зориг хүсэл залиршагүй. Шэнэ табанжэлэй түсэбөөр хараалагдаhан асари ехэ зорилгонуудые дүүргэлсэхын түлөө бүри оролдосотойгоор ажаллахаб гэжэ комбайнер Шайдуров мэдүүлнэ.

Н. Цыбенов.

Республикын аймагуудта үрhэ хаалгын ябаса тухай

БМАССР-эй Хүдөө ажахын министерствын 1953 оной январиин 1-нэй мэдээн

(түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

АЙМАГУУД	ороohото культурануудай үрhэ хаалга	картаабхын үрhэ хаалга
Хойто-Байгалай	108,6	60,7
Иволгын	108,6	43,4
Ехэ-Кударын	108,4	93,7
Мухаршэбэрэй	105,6	76,9
Түнхэнэй	105,2	78,8
Кударын	103,6	108,1
Тарбагатайн	101,5	63,8
Заиграйн	100,7	76,1
Кабанскын	100,6	97,9
Зэдын	100,1	45,3
Хэжэнгын	100,0	63,9
Бичурын	99,9	75,6
Хоринн	93,5	50,7
Яруунын	92,9	64,4
Прибайкальска	91,0	84,8
Сэлэнгын	87,9	59,6
Баргажанай	87,6	109,8
Кяхтын	82,8	36,2
Торнин	82,0	55,1
Закаменай	80,3	56,6
Курумканай	55,9	70,3
Ахын	—	26,6

Республикын МТС-үүдтэ тракторнууд ба хүдөө ажахын машинануудые заhабарилгын ябаса тухай

БМАССР-эй Хүдөө ажахын министерствын 1953 оной январиин 1-нэй мэдээн

Квартальна түсэбэй дүүргэлтэ процентээр

МТС-үүд	Тракторнууд	Плугууд	Сеялкэнүүд
Саянтын	244,4	188,4	300,0
Түнхэнэй	204,5	116,6	318,1
Иволгын	165,0	113,8	171,4
Хэжэнгын	163,2	123,0	206,2
Үдын	157,9	100,0	260,0
Жиримскэ	140,0	128,0	300,0
Итанцын	126,3	106,3	100,0
Сэлэнгын	122,2	110,7	172,2
Чесанын	117,6	126,0	154,6
Кыренскэ	116,7	220,0	175,1
Темлюйскэ	112,5	106,6	257,1
Хонхолойн	111,8	116,0	117,6
Суулгын	110,0	166,6	266,6
Ехэ-Куналейн	110,0	126,6	114,3
Погранична	110,0	66,7	266,6
Баргажанай	109,1	33,3	600,0
Торнин	105,9	116,6	200,0
Бургалтайн	105,9	93,5	144,4
Селендумын	105,3	104,5	100,0
Ехэ-Кударын	105,0	115,3	500,0
Курбын	104,2	72,2	230,0
Үшөөтэйн	100,0	134,6	700,0
Закаменай	100,0	83,3	125,0
Кабанскын	95,8	140,6	180,0
О-Ключевскойн	94,8	130,2	150,0
Сүхын	92,3	83,3	260,0
Сосновско	92,3	66,7	125,0
Бага-Куналейн	86,8	100,0	195,6
Хамнигадайн	86,7	25,0	166,6
Ново-Брянска	84,0	50,0	240,0
Тарбагатайн	80,0	128,5	300,0
Цагаан-Усанай	75,0	43,8	333,3
Эгэтын	75,0	127,3	128,9
Хоринн	68,4	71,4	177,8
Гашейн	66,7	116,6	144,8
Бичурын	62,9	97,7	258,0
Куйтунска	33,3	116,0	105,5
Кяхтын	30,0	100,0	177,8

Түрүү механизаторнууд

Кыренскэ МТС-эй тракторист Доржо Хосомиев үнгэрhэн 1952 оной хүдөө ажахын хүдэлмэринүүдые хэхэ түсэбөө холо үлүүтэй дүүргээ.

Тэрэ хадаа «Путь Ленина» (Түнхэн) колхоздо хүдэлмэрилхэ зуураа, СТЗ маркын тракторaар 140 гектар газар хахалхын орондо 320 га хахалжа, жэлэйнгээ түсэбые 228 процент дүүргэhэн, 169 килограмм горючи ба түрхихэ материалнуудые арбилhан байна. Эдэ дүүрилhэн газарайнь шанар hайн байhан дээрэhээ муу бэшэ ургаса хуряагдаа.

Мүн энэ МТС-эй тракториста Бадмацыренова энэ колхоз дээрэ СТЗ маркын тракторaар хүдэлмэрилхэ зуураа, 140 гектарай орондо 263 га хахалжа, жэлэйнгээ түсэбые 187 процент дүүргээ.

Эдэ хоёр механизаторнууд яагаад иимэ амжалта туйлааб гэхэдэ, машинануудаа hайнаар харууhалдаг байгаа.

Д. Цыренжапов.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Агитационно хүдэлмэридэ агитатор бүхэниие эдэбхитэйгээр хабаадуулха

Заиграйн аймагай леспромхозуудай, колхозуудай, МТС-үүдэй ба эмхи зургаануудай партиина эхин организацинуудай нютагай Советүүдтэ һунгаха һунгалтануудта үргэнөөр бэлэдхэжэ байна.

Партиина эхин организацинуудай агитаторнууд арад зоной дунда агитационно-нитэлэй хүдэлмэри саг үргэлжэ ябуулна.

Эрийскэ леспромхозой партиина эхин организациин агитколлектив 32 агитаторнуудһаа бүридэнэ. Эндэхи агитатор бүхэндэ участок даалгагдажа үгтэнхэй. Партиин XIX съездын түүхэтэ документнүүдтэй, ажалшадай депутадуудай нютагай Советүүдтэ һунгаха һунгалтанууд тухай Дүримтэй һунгагшад һайнаар танилсуулагдана. Эндэхи агитаторнууд үнгэрэгшэ жэлэй декабрь һарын туршада 200 гаран хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэһэн байна.

Модо бэлэдхэлэй «Тибектуй» гэжэ участогто 17 агитатор хүдэлмэрилнэ. Агитаторнууд-коммунистнууд Гезинов, Кожулин, Муравин гэгшэд модошодой дунда агитационно-ойлгуулгамжын хүдэлмэри саг үргэлжэ ябуулхаһаа гадна, эрхим ажалай үльгэр жэшээ харуулна. Эдэ нүхэд үдэрэйнгөө нормые 140—150 процент дүүргэнэ.

Модо бэлэдхэлэй «Улентуй» гэжэ участогто агитаторнууд Рахлецов, Гурожапов гэгшэд нютагай Советүүдтэ һунгаха һунгалтанууд тухай Дүримые модошодто танилсуулна.

Агитационно-нитэлэй хүдэлмэриин һайнаар табигдаһан дээрэһээ модо бэлэдхэлэй эдэ участогууд 1952 оной IV кварталай түсэбые болзорһоонь урид дүүргэбэ. Мүн Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой партиина эхин организациин агитаторнууд колхозойнгоо гэшүүдтэ партиин XIX съездын шиидхэбэринүүдые, нютагай Советүүдтэ һунгаха һунгалтанууд тухай Дүримые тайлбарилжа үгэнэ. Түс партиина организациин агитколлектив 34 агитатортай юм. Тэдэнэй 11-иинь малшадай дунда агитационно-нитэлэй хүдэлмэри ябуулна. Агитаторнууд Семенов, Вишняков, Соболев, Киселева, Леонова гэгшэд малшадта партиин XIX съездын документнүүдые, һунгуулиин хуулиие ходоодо тайлбарилна, мүн газетын һүүлэй һонинуудые тэдэндэ уншажа үгэнэ. Малай гүүртэнүүд дээрэ хананай газетэнүүдые ба «дайшалхы хуудаһанууды» тэдэнэр гаргадаг юм. Эдэ нүхэд түс бүридөө 6—7 хөөрэлдөөнүүдые малшадай дунда мүнөө үнгэргөөд байна.

Агитационно-нитэлэй хүдэлмэриие хангалтатайгаар табиһанай ашаар колхозой ажал-ябуулгада элитэ харагдана. Тельманэй нэрэмжэтэ колхоз нитынгээ малажал хүгжөөхэ гүрэнэй 1952 оной түсэбые бүхы түрэлэй малаар дүүргээд, мүнөө малай үбэлжэлгые эрхимээр үнгэргэжэ байна.

Гэхэтэй хамта, аймагай зарим партиина эхин организацинуудай арад зоной дунда агитационно-нитэлэй хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэ ёһотой анхарал хандуулнагүй. Жэшээлхэдэ, Доодо-Курбын сельсоведэй Энгельсэй нэрэмжэтэ томодхогдоһон колхозой партиина эхин организаци (секретариинь нүхэр Цыренжапов) агитаторнуудта ямаршье бэлэдхэл хэнэгүй.

Энэ партиина организации агитаторнууд партиин XIX съездын материалнуудые ба һунгуулиин хуулиие колхозниктуудта тайлбарилжа үгэнэгүй. Парторганизациин секретарь нүхэр Цыренжапов агитколлективэй ёһотойгоор хүтэлбэрилнэгүй. Агитаторнуудай семинар энэ үни удаанай үнгэргэгдөөгүй.

Мүн Маленковой нэрэмжэтэ колхозой партиина эхин организаци (секретариинь нүхэр Бадмаев) агитационно-ойлгуулгамжын хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулна.

Партиин айком малай агитационно-нитэлэй хүдэлмэриидэхи эдэ ба бусад дутагдалнуудые сүм усадхажа, агитколлективүүдэй ба агитпунктнуудай хүдэлмэриие эрид һайжаруулха, һунгагшадай дунда ябуулагдаха политическэ хүдэлмэридэ агитатор бүхэниие эдэбхитэйгээр хабаадуулха зэргэтэй.

Ц. Ринчинов.

Студентнэр-агитаторнууд

Бурят-Монголой гүрэнэй Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ педагогическа институдай партиина организациин агитколлективтэ 60-аад агитаторнууд һунгагшадай дунда агитационно-ойлгуулгамжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулжа байна.

Тэдэнэр партиин XIX съездын материалнуудтай һунгагшадые танилсуулна. Студентнэр Чебунина, Очирова, Болотников, Ангархаева болон бусад даалгадаһан участогуудтаа саг үргэлжэ гаража, партиин XIX съездын материалнуудые һунгагшадай дунда хэдэ хэдэн хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэбэ.

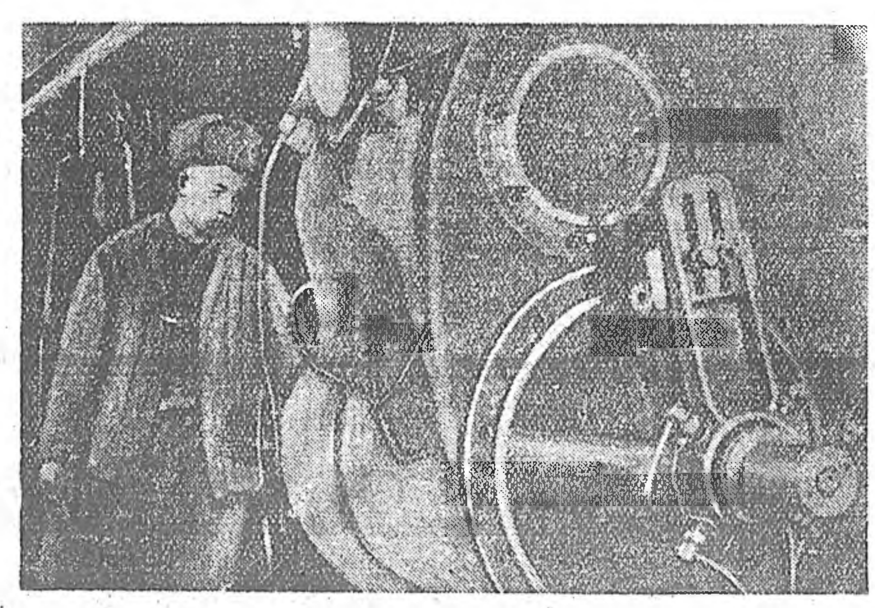
Р. Жалсанова.

Семинар-зүблөөн үнгэргэгдэбэ

Һаяхан КПСС-эй обкомдо партиин айкомуудай, райкомуудай идеологическа хүдэлмэриие эрхилдэг секретарьнуудай, пропаганда ба агитациин таһагуудые даагшадай семинар-зүблөөн үнгэргэгдэбэ.

«СССР дотор социализмын экономическа проблемэнүүд» гэһэн нүхэр Сталинай зохёол—марксизм-ленинизмын теоридо гайхамшагта шэнэ ехэ нэмэри мүн» гэһэн ба бусад лекцинүүдые семинар-зүблөөндэ хабаадагшад шагнаа.

Мүн партиин XIX съездын материалнуудые арад зоной дунда тайлбарилха хүдэлмэриие хайшан гэжэ эмхидхэһэн тухайгаа тэдэнэр хөөрэлдэһэн байна.

Комсомолец Леонид Николаев Улан-Удэ станциин паровозно депогой механическа цехтэ токарёор хүдэлмэрилнэ. Энэ стахановец үдэрэйнгөө даалгабариие 150—160 процент хүртэр дүүргэнэ.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Николаев паровозой цилиндр тэгшэлжэ байна.
А. Мантаевай фото.

Модошодой мүрысөөн үргэдэнэ

Черемуховска леспромхозойхид эриинхидэй уряае халуунаар дэмжээд, социалистическэ мүрысөөн бүри үргэдхэжэ байна. Энэ мүрысөөнэй ябаса дундуур ажалай үндэр бүтээсэ туйладаг стахановецуудай тоо олошоржо эхилээ.

Жэшээнь, ПЭС—12 гэжэ нүүдэл электростанциин механигууд Иннокентий Куклин, Георгий Шульгин гэгшэд эриинхидэй уряагай харюуда ба нютагай Советүүдэй һунгалтануудай үдэрэй хүндэлэлдэ стахановска вахтада жагсаад, халаанайнгаа даалгабариие хоёр дахин дүүргэнэ. Тинхэдэ электрохюрөөшэн Антон Заиграев халаан соогоо 28 кубометр модо отолхо байһан аад, мүнөө 50 гаран кубометр отолно.

Отологдоһон модо морёор таллуулдаг нүхэд Ушаковой, Пахомовой хүтэлбэрилдэг звенонүүд халаанайнгаа даалгабариие түс бүридөө хоёрһоо үлүүлнэ.

Колхознигууд-сезоннигууд тэрэшэлэн үндэр бүтээсэтэйгээр ажаллана. Тарбагатайн аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозһоо ерэһэн модошодой бригада (бригадирынь нүхэр Андреев) модо таллуулха үдэрэйнгөө нормые 150 процентһээ доошо бэшээр дүүргэжэ, мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябана. Отологдоһон модые гэшүүһэнһээнь сэбэрлэгшэд А. Гладышева, Ринчинова болон бусад мүн лэ эршэтэ ажалаараа шалгарна. Леспромхозой хүтэлбэрилэгшэд эдэ түрүүшүүлэй дүй дүршэлые бүгэдын шадабари болгохо уялгатай.

К. Скворцов.

Шанар һайнтай модо бэлэдхэхэ

Манай республикын леспромхозууд гол түлэб барилгын модо бэлэдхэхэ үүргэтэй. Отологдоһон модые зүбөөр хэмжэжэ, һайн шанартай барилгын модо тэрээнһээ гаргаха гээшэ угаа шухала байна. Би мүнөө Шулуутайн леспромхозой Брянь гэжэ лесоучастогто отологдоһон модо хэмжэдэг ажалда ябанаб. Теэд, энэ участогто зарим модошод дайралдаһан лэ модо унагаажа, шанар һайнтай барилгада хэрэглэгдэхэ модо багаар абана. Тэрээнһээнь боложо, отологдоһон эхэнхи модониинь түлишэдэ хэрэглэгдэхэ баатай болоно. Зарим электрохюрөөшэд яараһандаа модые хэмжүүрһээнь утаар, богонёор, һарюугаар хюрөөдэжэ баһал модоной шанар доошолуулна.

Иимэ ушарнууд гүрэндэ тон ехэ гарза ушаруулна. Тиимэһээ леспромхозуудай хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон мастернууд модо бэлэдхэлэй шанар һайжаруулхын түлөө бүхы хүсөөрөө оролдохо уялгатай.

Эрийскэ леспромхозой модошодой уряагай харюуда социалистическэ мүрысөөндэ ороходоо, отологдоһон модонһоо 90—95 процент һайн шанартай модо гаргаха уялга абааб.

А. Тютрин, Шулуутайн леспромхозой разметчик.

Эрхим продавец

XVII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой дэргэдэхи Иволгын сельпогой магазинай продавецээр залуухан басаган Антонида Медведева ажаллана. Тэрэ хадаа даалгагдаһан уялгадаа харюусалгатайгаар хандадаг, худалдан абагшадтай нигта барисаатайгаар хүдэлмэрилдэг юм. Нүхэр Медведева эд бараа худалдаха 1952 оной түсэбые Агууехэ Октябриин 35 жэлэй ойдо дүүргээд, жэлэй эсэс хүрэтэр түсэбһөө гадуур 80 мянган түхэригэй эд бараа арад зондо худалдаа.

С. Сагадаров.

ҮБЭЛДӨӨ МАЛАЙ БАЙРА БАРИХА

Коммунистическэ партиин XIX съезд болбол хүдөө ажахые, тэрэнэй гол һалбари болохо малажалые хүгжөөхэ талаар асари ехэ программа хараалаа. «Ниитын колхозно ба совхозно малай тоо толгойе олошоруулхатаяа хамта тэрэнэй ашаг шэмые нилээд ехээр дээшэлүүлхэ гээшэ малажал хүгжөөхэ талаар гол зорилго байһан зандаа. Энэ зорилгые амжалтатайгаар шиидхэхын тулада түбхын түрүүн бүхы колхозуудта ба совхозуудта тэжээлэй бата бэхи база байгуулха, бүхы малые һайн байрануудаар хангаха, тэрэшэлэн малажалдахи хүдэлмэринүүдые үргэнөөр механизацилха шухала» гэжэ ВКП(б)-гэй ЦК-гэй хүдэлмэри тухай партиин XIX съездэ хэһэн тоосоото элидхэл соогоо нүхэр Маленков хэлэһэн байна.

Хүдөө ажахыдаа малажал гол һалбаритай манай республикада энэ заабари ехэ удхашанартай. Шэнэ табанжэл соо малажал улам саашаа хүгжөөгдэхэ байна. Ниитын мал харууһалха һайн услови байгуулхын тулада табанжэлэй турша соо манай республика дотор малай шэнэ типовой байранууд олоор баригдаха ёһотой. Зарим аймагууд үнгэрэгшэ жэл соо горьтой хүдэлмэри хэжэ, барилга хэхэ түсэбөө дүүргэһэн байха юм. Жэшээнь, Заиграйн аймагай олонхи колхозууд барилгын түсэб 204 процент, Яруунын аймагай —186 процент, Кабанскын —163, Тарбагатайн —123,7, Ахын —122, Байкало-Кударын —121 процент дүүргэһэн байна. Эдэ аймагуудай колхозууд яагаад иимэ амжалта туйлааб гэхэдэ, барилгын хүдэлмэриие түхэреэн жэл соо, үбэлэйшье сагта үргэнөөр ябуулһан байха юм.

1953 оной барилгын хүдэлмэриин түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхын тулада мүнөө үбэлэй сагта колхозно барилгашад ехэ хүдэлмэри хэхэ ёһотой. Имагтал үбэлэй сагта колхозууд барилгын хүдэлмэридэ унаа мори олоор гаргаха ба колхознигуудые олоор хабаадуулха аргатай юм. Энэ хүдэлмэриие үргэн далайсатайгаар ябуулхада мүнөө таатай саг байна. Гэбэшье, үбэлэй хүйтэн болохотой сасуу колхозуудта барилгын хүдэлмэриин ябаса хараа байса һуладаа. Жэшээнь, Кяхтын аймагай колхозуудта барилгын бригаданууд тараагдашанхай, барилгын материал бэлэдхэхэ хүдэлмэри, тэрэшэлэн эхилэгдэһэн барилгануудые дүүргэхэ талаар юушье хэгдэнэгүй. Мүн Хэжэнгын, Хориин, Прибайкальска, Иволгын аймагуудта барилгын хүдэлмэри, мүн нютагай материал бэлэдхэлгэ үбэлэй сагта огто ябуулагдадаггүй байха юм.

Саашадаа иимэ байдалые удаан тэсэхын аргагүй. Үбэлэй сагта ганса барилга хэхэ бэшэ, харин барилгын материал бэлэдхэдэг дарханай столярна мастерскойн хүдэлмэриие һайжаруулха, барилгын модо бэлэдхэлгэ ба шэрэлгэ эмхидхэхэ ёһотой.

Манай республикын олонхи аймагууд ой модо ехэтэй тула барилгые модоор хэдэг байна. Барилгые зун хэгшэдэ орходоо үбэлэй сагта хэхэдэ үлүү ехэ бэрхэшээл байхагүй. Барилгын газарһаа модонойнь холо байгаа һаа, модоёо ой соонь сабшажа бэлэдхэхэдэ шэрэлгын гарза бага байдаг, энээнэй һүүлээр барилгын газарта шэрэхэ хэрэгтэй. Энэ арга хадаа модо шэрэлгын гарзые 20—25 процентээр химдаруулдаг.

Столярна хүдэлмэри хадаа колхозно барилгадахи эгээл бэрхэшээлтэй хүдэлмэри болоно. Юуб гэхэдэ, колхозуудта нарин юумэ хэдэг дархашуул үсөөн байдаг. Иимэһээ колхозуудта уран дархашуулые бэлэдхэхэ хүдэлмэри эмхидхэхэ шухала. Бэрхэ болоһон дархан бүхэндэ 3—4 залуушуулые даалгаха хэрэгтэй. Эдэнэр удангүй дарханай простой хүдэлмэри хэжэ шадаха байна. 3—4 һара болоод байхада эдэнэр простой үүдэнүүдые, сонхын можонуудые хэжэ шададаг дархашуул болохо байна. Гадна, барилгада хэрэглэгдэхэ шулуу бэлэдхэхэ ба шэрэхэ, барилгын талмайнуудта элһэ, хирпиисэ, цемент, извёстко, модо болон барилгын бусад материалнуудые шэрэхэ хэрэгтэй.

Мүн үбэлэй сагта эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулха шухала. Барилгын бригадануудые саг үргэлжэ ябаха хүнүүдээр бүридүүлхэ, 1953 оной барилгын хүдэлмэриин түсэб табиха, барилгын материалнуудые захижа абаха хэрэгтэй. Энэ жэлдэ типовой бэшээр, проектгүйгөөр барилга хэхэ ябадал огтолон хоригдоно. Энээниие колхозууд хараадаа абаха зэргэтэй. Эдэ бүхы хүдэлмэри бүтээхэ хэрэгтэнь колхозуудта аймгүйсэдкомуудай хүдөөгэй ба колхозно барилгын таһагууд ехэ туһаламжа үзүүлхэ ёһотой.

Барилгын хүдэлмэриие полевой хүдэлмэринүүдтэй зэргэшүүлэнгүй, үбэлэй сагта үргэн далайсатайгаар ябуулжа, 1953 оной барилгын түсэбые дүүргэхэ гээшэ колхоз бүхэнэй арюун уялга мүн.

Г. Дворников,
БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи хүдөөгэй ба колхозно барилгын хэрэгые эрхилхэ Управлениин инженер.

Малай типовой байрануудые барина

Ахын аймагай Орлигой сомоной «Улаан Шарза» гэжэ томодхогдоһон колхоз ниитынгээ адуу малда типовой дулаан байрануудые барина. Жэшээлхэдэ, үнгэрһэн намартаа 130—130 толгой эбэртэ бодо малай байха типовой 2 байра, 350 толгой хонидой байха нэгэ байра, моридой байра ба малшадай һууха гэрнүүд баригдаһан байна.

Мүнөө барилгын хүдэлмэри үргэлжэлһөөр. Лобсан Галсанов, Ш. Мандагаев, С. Хайлапов гэгшэдэй бригаданууд һайнаар хүдэлмэрилнэ. Үдэрэйнгөө нормые 150—200 процент дүүргэдэг барилгашад олон.

Д. Дугаров.

Город ба деревниин хоорондо тад ондоо байдалые үгы хэлгэ ба тэдээнэй хоорондохи гол шухала илгаануудые усадхаха замууд

«СССР дотор социализмын экономическа проблемэнүүд» гэһэн И. В. Сталинай гайхамшагта зохёолой хэблэгдэн гараһан ушар Коммунистическэ партиин, советскэ арадай ба бүхы оронуудай ажалшадай ажабайдалда элитэ ехэ события болобо.

Город ба деревниин хоорондохи тад ондоо байдалые усадхалга тухай тиимэ ехэ социальна проблемэ ба коммунизмын программна асуудал нүхэр Сталинай энэ классическа зохёол соо научна үндэһэн дээрэ шиидхэгдэһэн, мүн марксистска наукада шэнэ асуудал, — город ба деревниин хоорондо үшөө оршожо байгаа гол шухала илгаануудые усадхаха тухай асуудал шэнжэлэгдэн зохёогдоһон байна.

I.

Обществын харша ангинууд боложо хубаарилагдахада үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүдтэ энгэй үмсын бии болоходо город ба деревниин хоорондо тад ондоо байдал бии болоһон юм гэжэ марксизм-ленинизм һургана. Хоорондоо харшалдаатай общественно-экономическа бүхы формацинуудта город ба деревниин хоорондохи тад ондоо байдал байдаг байгаа юм.

Капитализм болбол город ба деревниин хоорондохи тад ондоо байдалые илангаяа хурса болгоһон байна. Капитализмын үедэ город ба деревниин хоорондохи тад ондоо байдал тухай хэлэхэ зуураа И. В. Сталин иигэжэ заана: «Энэ тад ондоо байдалай экономическа эшэ үндэһэниинь юуб гэбэл, деревниие городой мүлжэдэг байһан ябадал байгаа, таряашадай зөөриинь хүсөөр хаһан абадаг ба промышленность, худалдаа наймаа, капитализмын кредитнэ системын хүгжэлгэтэй хамта хүдөөгэй улад зоной олонхиинь үгырэн һарнидаг ябадал болоно. Тиимэһээ капитализмын үедэ город ба деревниин хоорондохи тад ондоо байдалые интересүүдэй тад ондоо байһан ушар гэжэ тоолохо хэрэгтэй. Энээнэй үндэһэн дээрэ городто ба юрэл «городской хүнүүдтэ» хүдөөгэйхидэй харшаар хандадаг ябадал бии болоһон юм». (СССР дотор социализмын экономическа проблемэнүүд, нюур 25).

Буржуазна городто мүлжэгдэжэ байдаг тулада капитализмын үеын деревни түрүү техникэ, наука ба культурын туйлалтануудые хэрэглэжэ шадахагүй байдаг. Капитализм болбол промышленностиие, наукые, искусствые, **бүхы** түрэлэй культурые городуудта суглуулаад, харин деревниие үгытэй, харанхыгаар орхидог.

Империализмын үедэ город ба деревниин хоорондохи тад ондоо байдал туйлдаа хүргэгдэдэг. Империализм тэдээнэй хоорондо айхабтар ехэ илгаа бии болгоно.

Иимэ тад ондоо байдалые ангиин харшалдаата обществэ дотор усадхажа болохогүй, тэрээниие усадхахын тулада социалистическэ революци, пролетариадай диктатура хэрэгтэй, социализмын илалта хэрэгтэй гэжэ марксизм-ленинизмын классигууд һургана.

II.

Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин илаад байхада город ба деревниин хоорондохи тад ондоо байдалай эшэ үндэһэн, ангиин уг үзүүрынь һалгаагдаһан байгаа.

Коммунистическэ партии болбол экономическа бодото хуули ёһонуудаар хүтэлбэри хэжэ, оронииие социалистическээр индустриализацилгые сталинска түсэбэй ёһоор бэелүүлжэ, манай Эхэ оронойнгоо аграрна байһыень индустриальна болгоһон байна. Капиталистическэ индустриализаци таряашадые үгыруулдэг, таряашан зоной олонхидой зөөриень хүсөөр хаһан абадаг байхадань, харин социалистическэ индустриализаци тад һөөргэ, таряашадай үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые түргэнөөр хүгжөөхэ ба ажабайдалайнь хэмжээе дээшэлүүлхэ арга нүхэсэлнүүдые бии болгодог. Социалистическэ индустриализаци деревниие коллективизацилха материальна база бэлэдхэһэн юм.

Нүхэр Сталин түрүүтэй Коммунистическэ парти болбол хүдэлмэришэн анги ба таряашадай эбдэршэгүй холбоодо түшэглэн, нэлэнхы дээрээ коллективизациие, тэрээнэй үндэһэн дээрэ—анги болохо нюдаргашадые усадхалга бэелүүлһэн байна. Колхозно байгуулалтын илаад байхада деревнидэхи үйлэдбэриин арга үндэһөөрөө хубилгагдаа пэн. Үйлэдбэриин капиталистическэ хуушан харилсаанууд үйлэдбэриин шэнэ, коллективистическэ харилсаануудаар һэлгэгдэһэн байгаа. «Үйлэдбэриин иимэ эрид хубилалтагүйгөөр, — гэжэ И. В. Сталин заана, — капиталистическэ оронүүдтахи үйлэдбэрилгын хүсэнүүдэй доройтожо байдаг шэнгеэр манай хүдөө ажахын үйлэдбэрилгын хүсэнүүд баһа тиигэжэл доройтожо байха байгаа» (мүн тэндэ, нюур 62). Колхозуудай зам дээрэ таряашадай ороһон ябадал хадаа нэгэн доро таряашадай оюун мэдэрэлдэ агууехэ революци болоһон байна. Колхозно байгуулалта советскэ таряашадай материальна болон культурна хэмжээе дээшэлүүлхэ бүхы арга боломжонуудые байгуулаа.

Город ба деревниин хоорондохи тад ондоо байдалые усадхалгада СССР-тэ болоһон культурна революци угаа ехэ үүргэ ээлээ. Тэрэ революциин эгээн шухала үрэ дүнгынь юун байгааб гэхэдэ, хүдэлмэришэн анги, таряашад ба советскэ албахаагшадай дундаһаа шэнэ, арадай, социалистическэ интеллигенциие бии болгоһон байна. Культурна революци болбол деревниин ажалшан олониитын культурна хэмжээе эрид дээшэлүүлхэ, эрхим шэнэ техникые ба түрүү агрономическа наукын туйлалтануудые колхозуудай полинууд дээрэ хэрэглэхэ, хүдөө ажахын үйлэдбэрилгын хүсэнүүдэй хүгжэлтые урагшань дабшуулха арга боломжо олгоо.

Социалистическэ городой хүгжэлтэ ба хүдөө нютагые үндэһөөрнь социалистическэ ёһоор хубилгахада тэрэ городой хүтэлбэрилхы үүргэ хадаа город ба деревниин хоорондохи тад ондоо байдалые усадхаха шиидхэхы арга нүхэсэл байһан юм гэжэ ленинизм һургана. Энэ һургаал обществые социалистическэ ёһоор хубилгахада хүдэлмэришэн анги хүтэлбэрилхы үүргэ дүүргэхэ ёһотой гэһэн марксизмын шухала тобшололһоо гараһан байна.

Хүдэлмэришэн анги ба таряашадай союз болбол тэдээнэй хоорондохи хани барисаан боложо хубилһан байха юм. Эдэ ангинууд мүнөө нэгэ интересүүдтэй социалистическэ байгуулалтые ба коммунизмын илалтые бэхижүүлхэ гэһэн зорилготой. Деревниин талаһаа городто зэбүүрхэхэһээ байтагай, этигэдэггүй байһан урдын тэрэ бодолһоо оро сарааншье үлөөгүй: «Мүнөөнэй манай социалистическэ байгуулалтаар город ба деревниин хоорондо, промышленность ба хүдөө ажахын хоорондо тад ондоо байдалтай байха үндэһэ ёһо усадхагданхай гэжэ эдэ бүхыдөө харуулна» (мүн тэндэ, нюур 26).

Город ба деревниин хоорондохи тад ондоо байдалые усадхаха гээшэ городуудые хосоргоохо гэһэн удхатай бэшэ, харин һөөргэ, город ба деревниин хоорондохи тад ондоо байдалые усадхалга болбол бага ба ехэшье городуудые социалистическэ ёһоор шэнэдхэн һэльбэхэ, томонууд шэнэ городуудые үшөө байгуулха гэжэ хараална, энээниие СССР-эй дүй дүршэл дээрэһээшье харанабди. «Ехэнүүд городууд,— гээд нүхэр Сталин һургана,— хосорхогүй, харин ехэнүүд шэнэ городууд бии болохо байна, тэдэ хадаа культурые үлэмжэ ехээр ургуулха центрнүүд, гансахан лэ томо индустриин бэшэ, мүн хүдөө ажахын продуктнуудые буйлуулгын ба эдеэ хоолой промышленностиин бүхы һалбаринуудые хүсэтэйгөөр хүгжөөлгын центрнүүд болохо байна. Энэ ушар ороной культурна талаараа һалбарха ябадалые хүнгэдхэхэ ба город болон деревниин ажаһуудалай условинуудые тэгшэдхэлгэдэ хүргэхэ байна» (мүн тэндэ).

III

Город ба деревниин хоорондохи тад ондоо байдалые усадхаад байхада Коммунистическэ партиин урда, бүхы социалистическэ обществын урда ондоо шэнэ, тон шухала асуудал,—городой (промышленностиин) ба деревниин (хүдөө ажахын) хоорондохи гол шухала илгаануудые дабаха проблемэ табигдана.

Энэ проблемэ хадаа город ба деревниин хоорондохи тад ондоо байдалые усадхаха проблемэдэ орходоо орой ондоо шэнжэ-шанартай байха юм. Энэ проблемые марксизмын классигууд табидаггүй байгаа, тэрээниие социалистическэ байгуулалтын практика лэ табиһан ба «СССР дотор социализмын экономическа проблемэнүүд» гэһэн гайхамшагта зохёол соогоо нүхэр Сталин болбол марксизм-ленинизм соо эгээн түрүүлэн лэ теоретическээр зохёон найруулһан байна.

Хүдөө ажахын ба промышленностиин хоорондохи гол шухала илгаань түбхын түрүүндэ ба гол түлэб юундэ байнаб гэхэдэ, промышленностьда бидэнэр халаа үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүдтэ ба үйлэдбэриин продукцида ниитэарадай үмсэтэй байнабди, тиигээд хүдөө ажахыда ниитэарадай бэшэ, харин групповой колхозно зөөритэй байнабди гэжэ нүхэр Сталин һургана. Колхоз болбол продукциин эзэн байһан туладаа тэрэ продукциингаа нилээд хубиинь, колхозно үйлэдбэриин үлүү гараашые дэлгүүр рынок дээрэ гаргажа худалдадаг. Тиимэһээ продукциинь тэрэ хуби товарна эрьесэдэ, худалдаанда гарадаг байна. Город ба деревниин хоорондо энэ гол шухала илгаагай байһан дээрэһээ товарна эрьесэ байлгагдана.

Эгээл энэ ушар байдал колхозно зөөриие ниитэ арадай зөөриин хэмжээндэ хүрэтэр үргэхэдэ мүнөө һаад хэнэ. Гэбэшье, товарна эрьесэ ба колхозно зөөриие мүнөө үедэ социалистическэ ажахые хүгжөөхын тулада амжалтатайгаар хэрэглэнэбди, энэ хадаа манай обществодо ажаг һэжэггүйгөөр аша туһа үзүүлнэ, тиигээд ойрыншье сагта аша туһа үзүүлхэнь дамжаггүй.

Манайда үйлэдбэриин хоёр гол секторнүүд, гүрэнэй ба колхозно секторнүүд байгаа доро, манайда бүгэдые хамаадуулагша үйлэдбэриин нэгэ секторэй бии болоогүй хадань товарна үйлэдбэри ба товарна эрьесэ арадай ажахын системэдэ шухала ба тон туһатай зүйл гэжэ тоологдоод хүсэндөө үлэхэ ёһотой гэжэ И. В. Сталин һургана. Гэбэшье, бидэнэр манай хүгжэлтын

Колхозойнгоо ажалда эдэбхитэйгээр хабаадалсаха

(Колхозой хамтын суглаанhaa)

Хүдөө ажахын артелиин Устав эбдэхэ ябадалые усадхаха хэмжээ-ябуулганууд тухай асуудалаар Кударын аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүдэй хамтын суглаан hаяхан болобо. Хүдөө ажахын артелиин Устав эбдэхэ ябадалые усадхаха хэмжээ-ябуулганууд тухай КПСС-эй Кударын айкомой инструктор нүхэр Очиров элидхэл хэбэ.

Элидхэлшэ ба үгэ хэлэгшэд тус колхоздо артелиин Уставай мууса сахигдажа байhан тухай тэмдэглэбэ. Артелиин зөөридэ эзэн бусаар хандажа, колхозой зөөри хогшол үрихэ ябадал мүнөө хүрэтэр үргэлжэлжэ байба. Жэшээнь, 1952 он соо колхозой правлени малай харууhалга hайнаар эмхидхэжэ шадаагүй дээрэhээ 111 хони, 42 ямаа, 48 гахай үхүүлhэн байха юм. Мүн малай арhан, мешок гэхэ мэтын колхозой зөөрие эндэхи зарим хулгайша хүнүүд убэршэлдэг байна.

Гадна, колхозой хүдөө ажахын машина зэмсэгүүд ямаршье харууhалгагүйгөөр эндэ тэндэ хаягдашадаг. Колхозой түмэршэ дархан Дондок Балсановай хүдэлмэрилдэг кузнецын дэргэдэ хэдэн олон машинанууд газаа эзэн бусаар хаягдашаhан жэбэржэ хэбтэдэг. Тэрэшэлэн колхозой бусад зөөри хогшол полинууд, полевой станууд дээгүүр хэбтэжэ байдаг.

Энэ колхоздо тоо бүридхэл тон муугаар табигдаhан байха юм.

Колхозой счетовод нүхэр Дайндапов колхозой зөөри хогшолой эзэн бусаар хаягдажа, үригдэжэ байхада харюусалгата нюурнуудтань зэмэ тоходоггүй, харин абяагүй үнгэргэдэг. Колхозойнгоо зөөри хогшолдо счетовод Дайндапов харюусалгагүйгөөр хандадаг, шалгалтын комиссиин хүдэлмэрилдэггүй дээрэhээ нилээдгүй ехэ зөөри хогшол энэ колхоздо үгы болоhон ба эзэн бусаар хаягдашаhан байха юм.

Мүн нүхэр Дайндаповай гэмээр 1952 ондо колхознигуудай ажалта үдэрэй книжкэнүүдтэ тэдэнэй олоhон ажалта үдэрнүүд бэшэгдээгүй.

Энэ жэлдэ таряа талханай баян ургаса ургуулжа шадабашье, колхозой гэшүүд тэрэ ургасаяа гээлтэдэ оруулаа. Аяар мүнөө хүрэтэр 42 гектарай гречихэ хуряагдаагүй, саhанда дарагдаад, адууhа малнуудта гэшхүүлэгдэжэ байна. Мүн нилээд ехэ талмайн зелёнко, капуста гэхэ мэтын культуранууд миил хосороо.

Колхозой гэшүүдэй дунда ажалай журам тон пула. Хүдэлмэриин наhанай эндэхи олохон колхознигууд ажалта үдэрэй минимум олоогүй байха юм. Жэшээнь, колхознигууд Самбу Рампилова 21, Намсал Тубденова 94, Дулма Гылыкпылова 81, Балжа Дампилова 21, Нимасу Дайнзанова 44, Хандасу Буянтуева 36 ажалта үдэр бүхэли жэл соо олоhон байна. Колхозой таряанажалай бригадануудай бригадирнууд нүхэд Б. Буянтуев, Б. Юмсунов гэгшэд түрэл гаралаа харалсан ажал хүдэлмэри эмхидхэдэг, нюур сахиха ябадал гаргадаг байха юм.

Суглаан дээрэ үгэ хэлэhэн Бадмацу Балсанова артелиин Устав мууса сахигдана, колхозой шалгалтын комисси (түрүүлэгшэнь нүхэр Д. Гылыкпылов) юушье хэнэгүй гэжэ шүүмжэлбэ.

Үнэн сэхэ колхознигуудай хүзүүн дээрэ hуужа байдаг Н. Дайнзанова, Д. Будаева, Б. Дампилова гэгшэд убэлшье, зуншье колхозой хүдэлмэридэ мүртэйгөөр хабаадалсанагүй.

— Манай колхозой правлени, правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Жамьянов түрүүтэй, малай убэлжэлгэдэ анхаралаа багаар хандуулна. Малай убэлжэлгын муу бэлэдхэлтэйгээр угтагдаhан дээрэhээ 16 толгой хонид декабрь hара соо гарзалаа, — гэжэ колхозник нүхэр Надмитов мэдүүлээ. Үгэ хэлэгшэд нүхэр Гылыкпылов, Буянтуев гэгшэд малда нэмэлтэ тэжээл бэлэдхэхэ ябадалай тон шухала байhан тухай өөhэдынгөө үгэнүүд соо тэмдэглээ.

Артелиин Уставые эбдэхэ ябадалые усадхаха хэмжээ-ябуулгануудые хараалhан тогтоол суглаан баталан абаhан байна.

Б. Дымбрылов, манай корреспондент.

Шалгалтын комиссинууд муугаар хүдэлмэрилнэ

1952 оной дүнгүүдые гаргаха саг болоод байна. Жэлэй тоосоое табилга, мүнгэн сангай орошо гаршые шалгалга гэхэ мэтые саг соонь дүүргэхэ ёhотой. Гэбэшье, Хэжэнгын аймагай олохон колхозуудта энэ хүдэлмэри тон хангалтагүйгөөр ябуулагдажа байна. Жэшээлхэдэ, Советскэ сельсоведэй «Заветы Ильича» колхоздо 1952 оной hүүлдэ хэгдэхэ шалгалта мүнөө хүрэтэрөө дүүргэтдээгүй байна. Таряанажалай бригадын машина зэмсэгүүдынь суглуулагдаагүй, тала дайдаар таранхай хэбтэнэ. Мүн адуу малай тоо бүридхэл хэгдээгүй байха юм.

Шалгалтын комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр Леонэв, орлогшонь нүхэр Мезгунов гэгшэд шалгалтые саг болзор соонь хэдэггүй юм. Гадна, тус колхоздо квартал бүхэндэ ёhотой шалгалта хэгдэдэггүй дээрэhээ колхозой хамтын зөөриие хуули бусаар үрихэ ябадалнууд үзэгдэдэг. Олохон колхознигууд, малшад ажалай нэмэлтэ түлэбэри абаха ёhотой аад, тоо бүридхэлэй муу дээрэhээ абажа шадаагүй байна.

Дээдэ-Хэжэнгын сомоной «1-ое Мая» колхозой шалгалтын комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр Абрамов мүнөө хүрэтэр шалгалта хэжэ эхилээгүй, адуу малай ба ниитын зөөриин тоо бүридхэл хээгүй байна. Таряанажалай бригадын бригадир нүхэр Тарабухин бригадынгаа машина зэмсэгүүдые суглуулжа хадагалаагүй, эндэ тэндэ орхижорхёо юм. Тэсд колхозой правлени ба тэрээнэй түрүүлэгшэ нүхэр Саламатов ямаршье хэмжээ абанагүй.

Тус сомоной «Манай ажал» колхоздо 1952 оной II ба III квартал соо шалгалта хэгдээгүй. Шалгалтын комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр Гончиков, орлогшо нүхэр Очиров гэгшэдые аймцентртэ ошожо ажаллахыень правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Шагдарон зүбшөөhэн байна. Тиимэhээ шалгалта удаараа.

Дунда-Худанай сомоной Молотовой ба Кировэй нэрэмжэтэ колхозуудта шалгалта дүүрээдүй байна. Аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын таhаг, тэрэнэй инструктор-бухгалтер нүхэр Батомункуев колхозуудай шалгалтын комиссинуудта шанга эрилтэ хэдэггүй байха юм.

П. Содбоев.

Колхозой зүгышэн

1951 оной намар Курумканай аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхоз зүгын 14 бүлэ худалдажа абаhан юм.

Мүнөө тус колхозой пасекада 40 шахуу зүгын бүлэнүүд тоологдоно.

Колхозой зүгышэн нүхэр Капустин 1952 ондо зүгын бүлэ бүхэнhөө дунда жэшээгээр 50 килограмм мёд суглуулжа, даалгабаряа холо үлүүлэн дүүргэбэ.

Нүхэр Капустин ондоошье хүдэлмэридэ хабаададаг юм. Үнгэрэгшэ жэлдэ колхоздоо үрэ жэмэстэ сад тариhан байгаа. Тэрэ садтань вишни, малина гэхэ мэтэ жэмэстэ модод ургуулагданхай.

Нүхэр Капустин өөрынгөө мэргэжэлдэ колхозой залуушуулые ехэ дуратайгаар hургадаг.

Б. Дармаев.

КЯХТА ГОРОДТО

Кяхтын гуталай фабрикын гутал эсхэгшэ Бимбацырен Сундуповна Бурунова 1952 онойнгоо үйлэдбэриин даалгабарие 190 процент дүүргээ hэн. Мүнөө шэнэ табанжэлэй түсэбые ажалтатайгаар дүүргэхын түлөө дэлгэрhэн социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр орolсоод, табанжэлэйнгээ даалгабарие болзорhоонь нэгэ жэл урид дүүргэхэ гэжэ шиидээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Б. С. Бурунова.

А. Алгазинай фото.

ЗҮЖЭГҮҮДЫЕ ХАРУУЛБА

hаяхан, Бурят-Монголой нүүдэл драматическа театрын артистнууд Кяхта городой ажалшадта, ород хэлэн дээрэ туркменскэ драматург Мухтаровай «Булын нэрэ хүндэ» — гэжэ ба бурят-монголой хэлэн дээрэ К. Гольдониин «Хоёр господинуудай зарса» гэжэ пьесэнүүдые харуулба.

ГОРОДОЙ КАТОК

Аймагай физкультура ба спортын хэрэгые эрхилхэ комитедэй, мүн ВЛКСМ-эй райкомой үүсхэлээр Кяхта городой спортивна талмай дээрэ каток байгуулагдаба. Тэндэ городой физкультурнигууд конькигаар ба ород хоккейгээр городой түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөө эмхидхэхэ байна.

КИНОФЕСТИВАЛЬ БОЛОБО

ВЛКСМ-эй райкомой ба городой «Темп» гэжэ кинотеатрын үүсхэлээр «Советскэ Союз эб найрамдалай түлөө» гэhэн темэтэй кинофестиваль боложо дүүрэбэ. Городой ажалшадта «Алтан одоной кавалер», «Донецкэ шахтёрнууд», «Кубанска хасагууд» гэжэ ба бусад үнгэтэ кинофильмнүүд харуулагдаба.

НОМОЙ МАГАЗИН

Городой Серовой нэрэмжэтэ улицада номой магазинай байшан баригдаба. Тэрэ hаяар ашаглалгада оруулагдахань.

Б. Санжиев.

Редакцида ерэhэн бэшэгүүд

Хаалтатай байдаг магазин

Хэжэнгын аймагай номой магазин убэлые бэлэдхэлгүйгөөр угтаhан дээрэhээ мүнөө хүдэлмэрилнэгүй. Тус магазинда ноябрь hараhaa хойшо заhабарилга хэгдэжэ, ходо хаалтатай байна.

Магазинине даагша Галданжапова ном худалдалгые муугаар эмхидхэнэ. Ном худалдаха түсэб ходо дүүргэгдэдэггүй, элдэб номууд ехэ хомор байдаг. Уранhайханай ба хүүгэдэй литература үгы шахуу. Мүнөө тус магазинай хаалтатай байдаг дээрэhээ hурагшад хэрэгтэй номууд ба хэрэгсэлиүүдые абаха аргагүй болонхой.

«Номой магазин хэзээ нээгдэхэ юм?» гэжэ асуухада, «мүнөө заhабарилга хэгдэжэ байна, магазин хүдэлмэрилхэ болоо» гээд харюусахаар хоёр hара болоо. Теэд, магазинай заhабарилга хэзээ дүүрэхэ юм?

Г. Чесанский.

Мартагдашаhан радиоузел

Бичурын аймагай «Коммунизм» гэжэ томодхогдоhон колхоз хэдэн арбаад радиоточконуудые хангахэ радиоузелтай юм. Теэд энэ радиоузел хоёрдохи жэлээ хүдэлмэрилнэгүй.

Колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Гармаев, партийна организациин секретарь нүхэр Базаров радиоузелай хүдэлмэридэ анхаралаа хандуулнагүй, ажалшадта радио шагнаха арга олтохо гэжэ оролдоногүй.

Б. Цыренжапов.

„БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭНДЭ" БЭШЭhЭНЭЙ hҮҮЛЭЭР

„Кабанскын МТС-эй парторганизаци үүргээ муугаар дүүргэнэ"

Иимэ гаршагтай статья манай газетын 1952 оной декабриин 3-най номерто толилогдоо hэн. Тус статья соо Кабанскын МТС-эй партийна эхин организаци өөрынгөө үүргэ муугаар дүүргэнэ, партийна организацида партийно-эмхидхэлэй ба партийно-политическэ хүдэлмэри hулаар табигданхай гэжэ хэлэгдэhэн юм.

Манай редакцида КПСС-эй Байкало-Кударын айкомой секретарь нүхэр Коноваловай мэдээсэhэнэй ёhоор, статья соо заагдаhан баримтанууд булта зүб байба. Декабрь hара соо үнгэргэгдэhэн МТС-эй партийна эхин организациин суглаан дээрэ тус статья зүбшэн хэлсэгдээ. Үгэ хэлэhэн коммунистнууд партийна бюрогой ба тэрэнэй секретарь нүхэр Чимитовэй хүдэлмэрие хурсаар шүүмжэлжэ, тэдэнэй хүдэлмэриин алдуу, дутуунуудые зааhан байна.

Статья соо заагдаhан дутагдалнуудые усадхаха, МТС-эй партийна организациин үүргые дээшэлүүлхэ, партийно-эмхидхэлэй ба партийно-политическэ хүдэлмэрие hайжаруулха, коммунистнуудай идейно-теоретическэ бэлэдхэлые дээшэлүүлхэ талаар тодорхой хэмжээ-ябуулганууд хараалагдаба. Партийна организациин ба агитколлективэй хүдэлмэриин түсэб hара бүри табиха ба партийна организациин суглаан дээрэ баталха, партийна суглаанда бэлэдхэхэ хэрэгтэ коммунистнуудые олоор хабаадуулха ба зүбшэн хэлсэдэг асуудалнуудта тэдэнэй эдэбхиие дээшэлүүлхэ гэжэ партийна организациин суглаан партийна бюро ба тэрэнэй секретарь нүхэр Чимитовые уялгалба.

Мүн МТС-эй ажал-ябуулгые hайжаруулха, машинно-тракторна паркаяа поточно-узловой түрүү методээр заhабарилхын тула механизаторнуудай дунда социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, колхозуудые эмхидхэлэй-ажахын талаар бэхижүүлхэ хэрэгтэ МТС-эй парторганизациин коммунистнуудай үүргые дээшэлүүлхэ ба бусад хэмжээ-ябуулганууд тус суглаан дээрэ баталагдаhан байна.

„Бодото байдалынь иимэ"

Манай газетэдэ иимэ гаршагтайгаар толилогдоhон статья соо Хэжэнгын аймагай ажалшадай дунда культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулагдана гэжэ заагдаhан байгаа.

Статья соо заагдаhан баримтанууд булта тодоржо, элирүүлэгдэhэн дутагдалнуудые усадхаха талаар зохихо хэмжээн абтаа. Тус статья аймагай культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, ажалшадай дунда культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэрие муугаар ябуулжа байhан тухайнь хүдөөгэй клубуудые даагша нүхэд Мясников ба Коноваленко гэгшэдтэ заагдаба. Мүн хүдөөгэй клубай хүдэлмэридэ ёhотой услови байгуулха гэжэ Дээдэ-Худанай сельсоведэй түрүүлэгшэ нүхэр Кривошеевые КПСС-эй айком уялгалба. «Коммунизм» колхозой клуб мүнөө заhабарилагдаад, хүдэлмэрилдэг болоо гэжэ манай редакцида КПСС-эй Хэжэнгын айкомой секретарь нүхэр Содномов мэдээсэбэ.

перспективэнүүдые хараадаа абаха ёhотойбди.

Колхозно групповой зөөри, товарна эрьесэ гэхэ мэтын экономическа баримтануудые хүсэндэнь байлгаа haa, бидэнэр хадаа обществын бүхы эрилтэнүүдые хангажа шадаха элбэг дэлбэг продукттай боложо шадахагүйбди, «хүн бүхэндэ хэрэглэhэнэйнь зэргээр» гэhэн формулодо дамжан орожо шадахагүйбди.

«Колхозно зөөриие ниитэ арадай зөөриин хэмжээндэ хүрэтэр үргэхын тулада,—гэжэ нүхэр Сталин бэшэнэ, — колхозно үйлэдбэриин үлүү гараашые товарна эрьесын системэhээ гаргаад, тэдээниие гүрэнэй промышленность ба колхозуудай хоорондо продуктые сэхээр андалдаха системэдэ оруулха хэрэгтэй. Эгээл энэ гол шухала» (мүн тэндэ, нюур 93).

Нүхэр Сталин болбол социалистическэ байгуулалтын практикые сэсэн мэргэнээр согсолхо зуураа, продуктые сэхээр андалдалгын эхи заха манай ажахы дотор бии байhыень зааба. Продуктнуудые сэхэ андалдалгын эхи захань юундэ харагданаб гэбэл, хүдөө ажахын продуктнуудые «товараар hэлгэлгэдэ» харагдана. Хлопководческо, льноводческо, свекловодческо ба бусад колхозуудай продукциие мүнөөшье зарим тэды «товараар hэлгэдэг» байна. «Колхозууд болбол өөhэдынгөө продукциин түлөө гансахан мүнгэ бэшэ, мүн шухала эд бараануудые гол түлэб абадаг болохоор, продуктнуудые сэхээр андалдалгын энэ эхи захые хүдөө ажахын бүхы hалбаринуудта эмхидхэхэ ба продуктые сэхээр андалдалгын үргэн системэ болгожо хүгжөөхэ зорилго табигдана» гэжэ нүхэр Сталин бэшэнэ. (Мүн тэндэ, нюур 94).

Продукциие сэхээр андалдалгаг системэ болбол колхозно үйлэдбэридэ ашагтай hайн системэ байха юм. Юуб гэбэл, бэлэдхэгдэhэн продукциин түлөө олон янзын эд товарнууд колхозуудта хүнгэн сэнгээр табигдадаг туладань колхознигууд ба колхозницанууд ехээр олзотодог байна. Эдээнэй энэ олзо шүүбэринь продуктые сэхээр андалдаха системын дам саашадаа хүгжэхэ бүринь бүри ехэ болохо бшуу. Юуб гэбэл, колхозууд хадаа продуктые сэхээр андалдан, товарна эрьесынхидэ орходоо бүри хүнгэн сэнгээр гүрэнhөө улам ехэ продукци абадаг болохол.

Продуктые сэхээр андалдадаг системэ хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлэгдэхэдээ товарна эрьесын нүлөөлэлгые бага болгохо ба социализмhаа коммунизмда оролгые хүнгэдхэхэ байна.

Колхозуудай гэл хүсэ шадалынь бологшо хамтын ажахые али болохоор хүгжөөhэнэй, тэдээниие эмхидхэлэй-ажахын талаар бэхижүүлhэнэй, тиигэжэ колхозно үйлэдбэриин ашаг олзые ехэ болгоhоной ашаар колхозно зөөриие ниитэарадай зөөри болгохо гэhэн зорилго туйлагдаха байна. Энээнэй ашаар ба манай орон дотор культурна байгуулалтын угаа ехээр ургаhанай ашаар, колхознигуудай культурно-техническэ хэмжээнь дээшэлхэ. Тэдээнэй политическэ мэдэрэл дээшэлхэ. Колхознигуудай ухаан бэдоллохи капитализмын үлэгдэлнүүдые арилгаха процесс түргэдэхэ байна. Энэ хадаа город ба деревниин хоорондохи гол шухала илгаануудые усадхаха зайлашагүй услови болоно.

Колхозно зөөриие ниитэ-арадай зөөридэ хүрэтэр үргөөд байхада, город болон деревниин хоорондохи гол шухала илгаануудые дабаад байхада, үйлэдбэриин гол хоёр секторнуудэй — гүрэнэй ба колхозно секторнуудэй орондо—оронойнгоо хэрэглэгдэхэ бүхы продукциие мэдэхэ эрхэтэй, үйлэдбэриин бүгэдые хамаадуулагша нэгэ сектор бии болохо; товарна эрьесэ мүнгэн сантайгаараа хамтадаа арадай ажахыда хэрэггүй зүйл боложо hалаха байна. Зүбхэн лэ город ба деревниин хоорондохи гэл шухала илгаануудай усадхагдаад, колхозно зөөри ниитэ арадай зөөриин хэмжээндэ хүрэтэр үргэгдэөд байхадань товарна үйлэдбэри, эд товарай эрьесэ, мүнгэн үгы боложо болохо, хүдэлмэришэн анги ба таряашадай хоорондохи ангиин илгаанууд үгы боложо болохо юм. Хүдэлмэришэн анги ба таряашадай хоорондохи хани барисаан бүримүhэн нэгэдэхэ, бүримүhэн хабсарха байна. Общество болбол ангигүй болохо.

Гэбэшье, промышленность ба хүдөө ажахын хоорондохи гол шухала илгаануудай үгы болохотой хамта, тэдээнэй хоорондо бүри ямаршье илгаагүй болохо гэжэ байхагүй.

«...Белок ба эдеэ хоолые лабораторно ёhоор бэлэдхэжэ болохо дан холын ба дан проблематическа арга боломжые хараадаа абангүй орхихо болоо haa, яабашье зайлуулжа болохогүй тиимэ онсо өөрэ байдал газартаряалангай ажалда байдаг юм. Иимэ онсо өөрэ байдал дээрэhээ, газартаряаландахи машинна томо индустри болбол промышленностьдахи тэдэ бүхы шэнжээрээ адли байжа хэзээдэшье шадахагүй юм» гэжэ В. И. Ленин бэшээ hэн (зохёол, том 5, нюур 125).

Промышленность ба хүдөө ажахыдахи хүдэлмэриин условинууд коммунизмын үедэшье ондо ондоо байха туладань хүдөө ажахын хүдэлмэрие индустриальна ажалhаа илгаха онсо өөрэ илгаанууд тиихэдэ үлэхэ байhаниинь В. И. Ленинэй ба И. В. Сталинай эдэ hургаалнуудhаа харагдана. Эгээл тэдэ онсо өөрэ шэнжэнүүд промышленность ба хүдөө ажахын хоорондохи гол шухала бэшэ илгаануудынь болохо байна.

Коммунизмда дамжан орохын тулада промышленность ба хүдөө ажахын хоорондохи гол шухала илгаае дабаха шухала.

Мүнөө байгаа зөөриин социалистическэ формонуудые бүхы хэмжээгээр бэхижүүлhэнэй ба хүгжөөhэнэй ашаар лэ үйлэдбэриин гол секторнүүдые— гүрэнэй ба колхозно секторнүүдые бүхы хэмжээгээр бэхижүүлhэнэй ба хүгжөөhэнэй ашаар лэ энэ имагта шухала проблемые шиидхэжэ шадахабди гэжэ нүхэр Сталин заана.

Сталинска эдэ заабаринууд табадахи табанжэлэй түсэб дотор бэелүүлэгдэхэ. XIX съездын шиидхэбэринүүд колхозно байгуулалтые дам саашань хүгжөөлгэ ба бэхижүүлгэдэ, хүдөө ажахыдахи гол зорилгонуудые шиидхэлгэдэ парти ба советскэ гүрэниие зэрюулна.

«Хүдөө ажахын бүхы культурануудай ургасые дээшэлүүлгэ, ниитын малай ашаг шэмэ үгэлгые нилээд дээшэлүүлхэтэйгээ хамта тэрэнэй тоо толгойе саашадань олошоруулга, колхозуудай ниитын ажахые улам бэхижүүлхэ ба хүгжөөхэ зэргээр, хүдөө ажахыда түрүү техникэ ба агрокультура нэбтэрүүлжэ, совхозуудай болон МТС-үүдэй хүдэлмэрие hайжаруулха зэргээр газартаряалангай ба малажалай валовой болон товарна продукциие дээшэлүүлгэ хадаа саашадаашье хүдөө ажахын гол шухала зорилго зангаараа үлэнэ». — гэжэ партиин XIX съездын резолюци соо заагдана.

Манайороной хүдөө ажахын үйлэдбэриин ургаха шухала эшэ үндэhэнүүдэй нэгэниинь хадаа мүнөө үеын техникэ, хүдөө ажахын бүхы hалбаринуудта хүдэлдэг олон тоото шэнэ машинанууд байха юм. Хэрбээ 1940 ондо манай промышленность 84 янзын машина ба зэмсэгүүдые хүдөө ажахыда гаргаhан байгаа haa, 1950 ондо 222 элдэб машинануудые гаргаа. hүүлэй жэлнүүдтэ социалистическэ хүдөө ажахыда хүдөө ажахын 5 миллион гаран машина зэмсэгүүд үгтөө. Гансахан дүрбэдэхи табанжэл соо хүдөө ажахы болбол 536 мянган тракторнууд ба таряанай 93 мянган комбайнуудые абаа.

МТС ба совхозуудта тракторна паркын хүсэн хамтадаа дайнай урда тээхидэ орходоо 59 процентээр ба комбайнайхи —51 процентээр ехэ болоо. Хэрбээ 1940 ондо МТС-үүд 90 янзын хүдэлмэри колхозуудта хэдэг байгаа haa, мүнөө 170 янзынхиие хэдэг болоо. Тракторна паркые хэрэглэлгэ эрид дээшэлбэ. 1952 ондо колхозуудтахи тракторна хүдэлмэриин юрэнхы хэмжээн дайнай урда тээхидэ орходоо 88 процентhээ дээшэ гарана. Табадахи табанжэлэй түсэб тушаа партиин XIX съездын директивэнүүд дотор социалистическэ хүдөө ажахые механизацилха асари ехэ программа табигдаа. Табанжэлэй hүүл болотор МТС-үүдэй тракторна паркын хүсэниинь 50 процентээр ехэ болохо. Энэ табанжэл соо нэгэ тракторай үдэрэй бүтээсэ 50 процентээр ехэ болохо юм. Элэ бүхыдөө колхозуудтахи полевой гол хүдэлмэринүүдэй механизациие дүүргэхэ, малажалдахи, овощь, сад тарилгадахи, хүдөө ажахын продукциие зөөхэ, ашаалха ба буулгаха, намаг газарнуудые хатааха ба шэнэ газарнуудые ашаглаха ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдые механизацилгые үргэнөөр дэлгэрүүлхэ арга боломжо үгэнэ.

1955 ондо газар хахалалгын, орооhото, техническэ ба тэжээлэй культурануудые тарилгын механизациин хэмжээн 90—95 процент, орооhото культуранууд ба наран сэсэг комбайнаар хуряалгые механизацилга 80—90 процент болгогдохо юм.

Манай парти болбол деревниие дам саашадань электрификацилгада анхаралаа ехээр хандуулна. Электрификаци болбол деревниие городтой дүтэ болгохо арга мүн.

Байгаалиие хубилгаха сталинска түсэбые бэелүүлгэ, уhалууриин шэнэ системэдэ дамжан оролго, асари томо гидроэлектростанцинуудые ба уhалууриин системэнүүдые байгуулга социалистическэ хүдөө ажахын шэнэ хүсэтэ дэбжэлтые хангаха байна.

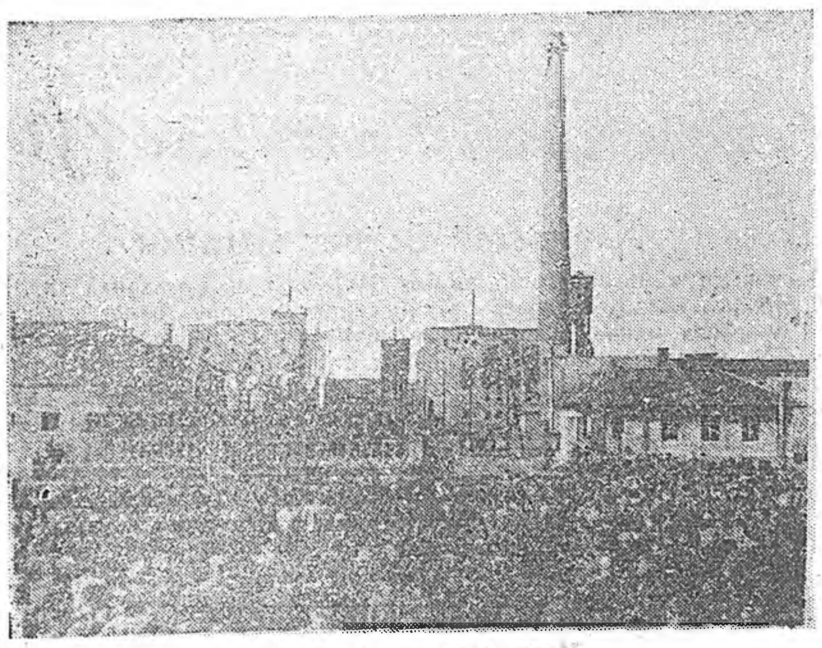
Сталинска гайхамшагта түсэбэй ёhоор 10—15 жэлэй турша соо 120 миллиард гектар талмай дээрэ тала губиин байгаалиин байдал хубилгагдаха юм.

Волга, Дон, Днепр ба Аму-Дарья дээрэхи шэнэ электростанцинууд 22 миллиард хахад киловатт-час хүнгэн электроэнерги жэл бүридэ үгэхэ. Уhалагдадаг газар 28 миллион гектарта нэмэжэ бии болоходонь, жэлдээ 3 миллион тонно хлопок-сырец, 500 миллион пүүд шэниисэ, 30 миллион пүүд рис ба 6 миллион тонно сахарна свекло нэмэжэ үйлэдбэрилхэ арга олдоно. Коммунизмын агууехэ барилганууда хэгдэжэ байгаа районуудта эбэртэ бодо малай тоо толгой 2 миллионоор, хонид 9 миллионоор олон болохо юм.

Механизациин ба электрификациин ашаар орооhото культурануудай валовой ургаса табан жэл соо 40—50 процентээр ехэ болохо, техническэ культурануудай ба садуудай тарилгын талмай эрид дээшэлхэ.

Колхозуудай ниитын зөөриие бүхы хэмжээгээр арбидхалга, тэндэ хамтын ажахые хүгжөөлгэ, тэрээнэй техническэ базые хэлбэришэгүйгөөр ургуулха, тэрэшэлэн хүдөө ажахын артелиие эмхидхэлэй-ажахын талаар дам саашадань бэхижүүлхэ ябадал хадаа социализмhаа коммунизмда шата дамжан орохо үедэ шиидхэгдэхэ үндэhэн зорилгонуудай нэгые — город болон деревниин хоорондохи гол шухала илгаануудые усадхаха зорилгые шиидхэхын тулада зохистой арга нүхэсэл байгуулха шухалын шухала хэмжээ-ябуулганууда нэгэниинь мүн.

П. ГАПОЧКА.

Болгарскэ арад социалистическэ байгуулалтада шэнэ ехэ илалта туйлаба. Советскэ мэргэжэлтэдэй туһаламжатайгаар байгуулагдаһан ба советскэ түрүү техникээр зэбсэглэгдэһэн целлюлозно завод тус орон дотор түрүүшынхеэ байгуулагдаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: заводые пээһэнтэй дашарамдуулан ажалшадай баярай митинг болоожо байна.

Синьцзянай хүгжэлтэ

ПЕКИН, декабриин 25. (ТАСС). «Гурбан жэлэй турша дотор Синьцзянай финансова ба экономическа байгуулалтын амжалтанууд» гэжэ Синьцзян провинциин арадай правительствын түрүүлэгшын орлогшо Сайфуддин гэгшын бэшэһэн статья үсэгэлдэр «Женьминьжибао» газетэдэ толилогдобо. Сүлөөлэгдэхын урда тээ энэ провинциин хүн зоной угаа үгытэй ядуу ажаһуудаг байһыень Синьцзянда ошожо үзэһэн хүн бүхэн мэдэхэ юм гэжэ автор бэшэнэ. Тэрэ үеһөө хойшо оройдоо 3 жэл үнгэрөө. Экономикын, культурын ба хүн зоной материальна ажаһа тэниглэн байдалай талаар провинцида угаа ехэ хубилалтанууд болоо. Хүдөө ажахыда болоһон хубилалтанууд илангаяа гайхалтай ехэ байна. 1952 ондо хлопогэй талмай 1949 онойхидо орходоо 126 процентээр ехэ болоһон байгаа һаа, энэ үе соо хлопогой продукци 204 процентээр ургаба. Ороохото культурануудай талмай 17 процент, ороонһоной продукци 50 процент ехэ болоо. Тоһото культурануудые тарилгын талмай 62 процент, тоһото культурануудай продукци 98 процентээр ехэ болоо.

1948 онойхитэй сасуулхада 1952 ондо ороохото культурануудай ургаса 28 процент, хлопогой — 34 процент, тоһото культурануудай — 22 процент ехэ болоо.

1949 ондо тус провинцида 13.200 мянган толгой малтай байһан юм. Мүнөө малай тоо толгой 16 миллион хүрэтэр ургаба.

Хүн зониие үргэн хэрэглэлэй товарнуудаар хангалгые һайжаруулха ба нютагай үйлэдбэриин продукци худалдан абаха зорилгоор кооперативууд хаа хаанагүй байгуулагдаа. Синьцзянай уезднүүдэй 80 процентдэнь кооперативууд бии болоо.

Промышленна үйлэдбэри амжалтатайгаар хүгжөөгдэнэ. 1952 ондо Дихуагай (Урумчи) электростанци электроэнерги үйлэдбэрилгые 1950 онойхидо орходоо 162 процент, шулуу нүүрһэнэй уурхайнуудһаа нүүрһэ малтан абалгые 88 процент ехэ болгоо.

Зам харилсаан саг үргэлжэ хүгжөөгдэнэ, транспортын хүдэлмэри һайжаруулагдана.

Ороной бүхы районуудтай почтово холбоон бүрин һэргээгдээ, телефоной ба телеграфын линиин утань жэл бүри ургана, агаарай почтово харилсаан тэрэшэлэн нээгдээ. 1951 онһоо хойшо уйгур хэлэн дээрэ телеграмманууд абтадаг болоо.

Нью-йоркско портдо забастовко болобо

НЬЮ-ЙОРК, январиин 3. (ТАСС). Портовой ашаа тээгшэдэй профсоюзда (Ажалай американска федераци) ородог нью-йоркско портын шэгнүүршэдэй ба контролёрнуудай забастовко үсэгэлдэр эхилээд, портын пристаньнүүдэй хүдэлмэриие зогсообо.

КОРЕЙДЭХИ СОБЫТИНУУД

АРАДАЙ АРМИИН ГЛАВНА КОМАНДОВАНИИН МЭДЭЭСЭЛ

ПХЕНЬЯН, январиин 3. (ТАСС). Үнгэрһэн үдэр корейскэ Арадай армиин частьнууд ба Хитадай арадай һайндуратанай частьнуудтай хамтадаа ябажа, түрүүн байһан газартаа американо-английска интервентнүүдтэ ба лисынмановска сэрэгүүдтэ эсэргүү нютагай шанартай байлдаануудые хэбэ гэжэ Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Арадай армиин Главна командовани мүнөөдэр мэдээсэбэ. Фронтнууд дээрэ онсо хубилалтанууд болоогүй.

Үсэгэлдэр һүни «В—29» гэжэ американска бомбардировщигууд сэрэгэй ямаршье объектнүүдгүй Пхеньянай хүн зоной һуудаг кварталнуудта добтолһон, тэдэниие зэрлигээр бомбодоһон байна. Бомбодохо үедэ амгалан олон хүн алагдаа, хэдэн арбаад гэрнүүд ба землянканууд һандаргагдаа.

Мүнөөдэр зенитнэ частьнууд ба дайсанай самолёдуудые агнан буудагшад дайсанай 5 самолёт унагаагаа, 7 самолёдыень гэмтээгээ.

ПХЕНЬЯН, январиин 4. (ТАСС). Үнгэрһэн үдэр Арадай армиин ба Хитадай арадай һайндуратанай соединенинүүд центральна фронтын зарим участогууд дээрэ американо-английска интервентнүүдтэ ба лисынмановска сэрэгүүдтэ эсэргүү нютагай шанартай байлдаануудые хэбэ гэжэ Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Арадай армиин Главна командовани мүнөөдэр мэдээсэбэ.

Мүнөөдэр Арадай армиин зенитнэ частьнууд ба дайсанай самолёдуудые агнан буудагшад дайсанай 5 самолёт унагаажа, 7 самолёдыень гэмтээбэ. Тэдэ самолёдууд Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын амгалан городууд ба тосхонуудые зэрлигээр бомбодолсоһон ба пулемёдоор буудалсаһан байна.

Англида реактивна хоёр истребитель бута һүрэбэ

ПАРИЖ, январиин 2. (ТАСС). Үсэгэлдэр Литтл Риссингтондо (Глостершир) «Метеор» түхэлэй английска реактивна истребитель бута һүрэбэ гэжэ Франс Пресс агентствын корреспондент Лондонһоо дамжуулна. Тэрэ истребитель английска агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдэй ниидэлгын һургуулида хамаатай футбольно талмай дээрэ унаба. Хоёр футболист хүндөөр шархатаа. Тэрэнэй һүүлээр уданшьегүй нүгөө нэгэн истребитель газарта унаба. Летчигынь тэрэшэлэн үхөө.

БЕРЛИНСКЭ АЖАЛШАДАЙ МИТИНГ

БЕРЛИН, январиин 3. (ТАСС). 1953 ондо Берлиниие һэргээн байгуулха национальна программые бэелүүлгэдэ зорюулагдаһан, 100 мянган ажалшадай митинг үсэгэлдэр Берлиндэ Сталинай аллейдэ болобо. Берлинскэ ажалшад 1952 ондо Германска Демократическа Республикын барилгашадай туйлаһан амжалтануудые харуулһан, 1953 оной амгалан байгуулалтын фронт дээрэ шэнэ амжалтануудые туйлаха гэжэ уряалһан лозунгнуудые ба транспарантнуудые барижа митингдэ ерэбэ.

СЕПГ-эй берлинскэ организациин секретарь Ганс Ендрецкий суглагшадай үмэнэ ехэ үгэ хэлэбэ. Берлиниие һэргээн бодхоолгодо ба барилгада городой бүхы хүн зон хабаадана гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ. 1952 ондо барилгада 1.135.627 һайндуратан хабаадаа.

Германиин ба Берлинэй хоёр болон хубааралгые үгы болгоо һаа, ямар ехэ юумэ туйлажа болохоб гэжэ баруун берлинскэ олон арбаад мянган хүнүүд эб найрамдалай эдэ барилганууд дээрэ эндэ ойлгожо абаа гэжэ Ендрецкий хэлэбэ. Германиин ба тэрэнэй столицын хоёр болон һалалгые болюулха гээшэ—зол жаргалта ерээдүйдэ ошохо зам сүлөөлхэ гэһэн удхатай юм.

Тус митинг ажалшадай хүсэн түгэлдэр демонстрацяар дүүрэв.

Ле Леапые үмөөрэлгэ

ПАРИЖ, январиин 3. (ТАСС). Демократическа организацинуудай хүтэлбэрилэгшэдые хуули бусаар мүрдэлгэдэ эсэргүү протестын богони болзорой 700 забастовко ВКТ-гэй генеральна секретарь Ален ле Леапые ба Франциин республиканска залуушуулай союзай дүрбэн хүтэлбэрилэгшэдые Францида арестовалһан үдэрһөө — октябриин 8-һаа хойшо Францида болобо гэжэ «Юманите» газетэ мэдээсэнэ. Гансахан декабрь һарада 300 предприятинуудай ажалшад хүдэлмэрэе зогсоогоо.

Ле Леапые сүлөөлхэ тухай эрилтэнүүд бүхы Францида ургажа байна.

Японие ремилитаризацилга

ШАНХАЙ, январиин 3. (ТАСС). Япониин национальна аюулгүй байдалай управлени хуурай газарай сэрэгүүдые һайнаар бэлэдхэхэ ба һургаха түсэбүүдые зохёожо байна гэжэ токийска радио дамжуулна. Тиихэдээ хүндэ зэбсэгтэй частьнуудые, мүн далайн хүсэнүүдые һургаха ябадалда гол анхарал хандуулагдана.

«Эн-Эйч-Кей» гэжэ японско радио-дамжуулгын корпорациин корреспондент бусад корреспондентнүүдтэй хамтадаа национальна аюулгүй байдалай корпусэй частьнуудта ошоод, иигэжэ мэдээсэнэ: энэ корпусой танкова частьнууд саг үргэлжэ һургагдана. Хоккайдо районда гол анхарал хандуулагдана.

Синмацида (Гумма префектура) байрлаһан танкова нэгэдэхи түсхай батальоной дээдэ тушаалта нюурнууд саһаар хушагдаһан Асама хадын дэргэдэ үдэр бүри ехээр һуралсадаг байна. Энэ часть американска 30 гаран танкаар зэбсэглэгдэнхэй юм.

Урдын далайн-сэрэгэй арсеналда Тойогава городто (Аици префектура) 61-дэхи түсхай полк байрална. Тэрэ хадаа нэгэдэхи округой штабта сэхэ захирагдана. Энэ полкые артиллерийскэ полк гэжэ нэрлэхэдэ болохо юм. Энэ полк бүхэли сүүдхэ соо ехээр шармайн һуралсана. Ногоон үнгэтэй хубсаһа ба каска малгай үмдэһэн энэ полкын дээдэ тушаалта нюурнууд ходоо ехэ буугаар буудажа һуралсадаг байна.

Национальна аюулгүй байдалай корпусой ниидэлгын училищи Хамамацу городой дэргэдэ (Сидзуока префектура) байдаг юм. Аэродром дээрэ һуралсалай 30 гаран самолёдууд харагдана. Эндэ аюулгүйе сахиха агаарай корпус үнгэрһэн оной октябрь һараһаа хойшо байрлаба. Тэндэхи курсантнууд хадаа урдын армейскэ ба далайн авиациин мэдээжэ летчигууд юм.

Японидо тагнуулай албан һэргээн байгуулагдана

ТОКИО, январиин 2. (ТАСС). Киодо Цусин агентствын мэдээсэлнүүдһээ харахада, Японидо «Информационно бюро» гэдэгэй нэрээр тагнуулай албан һэргээн байгуулагдажа байна. Киодо Цусинай мэдүүлгын ёһоор, японско правительство хадаа «Информационно бюро» байгуулха түсэбүүдые зохёожо дүүргэбэ. Урдын сэрэгэй 200 шахуу мэргэжэлтэд ба гражданска нюурнууд тус бюродо хүдэлмэрилхэ байна.

Томоотой нюурнуудһаа абтаһан мэдээнүүдэй ёһоор, «Информационно бюро» хадаа 4 таһагуудһаа бүридэхэ, тиихэдээ «гурбадахи таһаг» коммунистическэ оронуул тухай, Япониин коммунистнуудай ажалябуулга тухай мэдээнүүдые суглуулха юм гэжэ агентство мэдээсэнэ.

Түсэбэй ёһоор бюджетнэ ерэхэ жэлдэ «Информационно бюродо» 1 миллиард шахуу иен һомологдохо байна.

Һурагшадай хүхюунээр амархын тула

Хүүгэдэй амаралтые баяртай хүхюунээр, ашагтай туһатайгаар эмхидхэхэ гээшэ манай орондо гүрэн түрын удхашанартай хэрэг мүн.

Яруунын аймагай һургуулинуудай һурагшад 2-дохи четвертьдэ түрүүшын четвертиинхиһээ һайнаар һуража, успеваемостяа 8 процентээр дээшэлүүлээ.

Мүнөө үедэ аймагай комсомольско эхин организацинууд, профсоюзуудай комитедүүд болон арадай гэгээрэлэй таһаг һурагшадай үбэлэй амаралтые һайнаар үнгэргэхын тула ехэ хүдэлмэри хэжэ байна. Шэнэ жэлдэ хүдөөгэй ба хүдэлмэришэнэй бүхы клубуудта, һургуулинууд ба эмхи зургаануудта хүүгэдэй ёлконууд эмхидхэгдэжэ, утреннигүүд ба литературна вечернүүд үнгэргэгдэбэ. Мүн һаяар уншагшадай конференцинүүд болохонь. Некрасовай творчество тухай литературна вечер үнгэргэгдэхэ, мүн ондоошье юумэ хэгдэхэ байна.

«Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнда советскэ залуушуулай харуулһан баатаршалга» гэжэ темэтэй кинофестиваль январиин 9-һөө эхилээд үнгэргэгдэхэнь. Кинокартинануудай удхашанарые тайлбарилан ойлгуулхын тула багшанар томилогдоо.

Гундын долоон жэлэй һургуулиин һурагшад үбэлэй амаралтын үедэ мяханай совхозой центральна усадьбын ба малай фермэнүүдэй ажалшадта зүжэг наада харуулха байна.

ВЛКСМ-эй айкомой үүсхэлээр аймаг дотор 8 каток, 12 саһан хада, 1 карусель һургуулинуудай дэргэдэ байгуулагдаба. Иигэжэ һурагшад сэбэр агаарта санаар ба конькигаар наадажа, амаралтаяа хүхюун сэнгэлигээр үнгэргэхэ арга боломжотой болонхой.

П. Павлов.

Һурагшадай үбэлэй спартакиада

Улан-Удэдэ һурагшадай үбэлэй спартакиада эхилбэ. Спартакиадын үедэ санаар, конькигаар ба гимнастикаар мүрысөөнүүд болохо.

Һаяхан болоһон санашадай һорёондо 300 шахуу һурагшад хабаадалсажа, эдиршүүл—18 километртэ, басагад—8, хүбүүд—5, хүүгэд—3 километртэ ябаба.

Командна мүрысөөндэ эдиршүүлэй дундаһаа түрүү һуурии № 1 дунда һургуулиинхид, хоёрдохиие № 26 һургуулиинхид эзэлбэ. Басагадай дундаһаа басагадай № 65 дунда һургуулиинхид түрүүлээ. Хоёрдохи һуурие № 2 һургуулиин басагад эзэлээ.

Хүбүүдэй дундаһаа мүн № 1 һургуулиинхид эрхим амжалта туйлаа.

Өөһэд хоорондын мүрысөөндэ № 1 һургуулиин һурагша Бобылев 18 километрые 1 час 30 минута соо гаталжа, баранһаа урид фиништэ ерэбэ. Басагадай дундаһаа № 2 һургуулиин һурагша Котова эрхим амжалта туйлаа.

А. Игумнов.

Тобшо һонин

★ **Хоёр дабхар байшан.** Хэжэнгын аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой барилгын бригадынхид хоёр дабхар байшан бариба.

Энэ байшан соонь мүнөө колхозой правлени оронхой.

★ **Бурят-драмын нүүдэл театр Торидо ерэбэ.** Энэ театрын коллектив Кяхтын аймагай колхозуудаар гастрольдо ябаһанаа Торииин аймаг хүрэжэ ерэбэ. Һаяхан тэдэнэр Бургалтайда «Хоёр господанарай зарса» гэжэ зүжэг харуулаа.

★ **Хүдөөгэй шэнэ библиотекэ.** Закаменай аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ томодхогдоһон колхозой дэргэдэ хүдөөгэй библиотекэ нээгдэбэ. Тус библиотекые даагша нүхэр Шойдонов малай фермэнүүдтэ номуудые абаашажа малшадта уншуулдаг юм.

★ **Һурагшадай воскресник.** Чесанын долоон жэлэй һургуулиин (Хэжэнгэ) һурагшад воскресник эмхидхэжэ, хүршэ «Коммунизм» колхозой полинууд дээрэ саһа тогтоохо хаалтануудые хэлсэбэ.

Советскэ бүлэ тухай пьесэ

Туркменскэ драматург, Сталинска шангай лауреат Гусейн Мухтаровай «Бүлын нэрэ хүндэ» гэжэ пьесэ гол түлэб бүлын проблемэдэ ба бүлын нэрэ хүндэдэ зорюулагданхай.

«Минии нэрэ хүндэ хадаа минии бүлын нэрэ хүндэ мүн, минии бүлын нэрэ хүндэ хадаа бүхы арадай нэрэ хүндэ мүн» гэжэ Аллан Мерданов хэлэнэ. Эгээл эдэ үгэнүүд тус пьесын гол идейе тайлбарилна.

Нүхэр Г. Мухтаров энэ идейе Алланай бүлын жэшээ дээрэ шадамараар харуулаа. Өөрынгөө бүлын нэрэ хүндые тутаахадаа бүхы советскэ обществодо муу юумэ хээ гэжэ мэдэрһэн Алланай бүлэ Байрамда ехээр дураа гутана. Бүлынгөө нэрэ хүндые иигэжэ үндэрөөр сэгнэлгэ хадаа советскэ хүнүүдэй ушар ёһо мэдэлгын угаа ехээр дээшэлһые гэршэлнэ. Бүлынгөө сүүдые общественнэ сүүдтэй сасуудхаха зуураа, Байрам иигэжэ мэдүүлнэ: «Энэ сүүд хадаа ёһотой сүүд мүн. Намайе Алланай бүлэ сүүдлэнэ. Энэ сүүдэй һүүлээр ямаршье сүүд аймшаттай бэшэ». Иигэжэ Байрам алдуугаа мэдэрнэ.

Энэ пьесые табиһан Бурят-Монголой драмын театр тэрээнэй гол идейе зүбөөр харуулжа шадаа. Харагшад энэ пьесые ехээр һонирхоно.

Энэ зүжэг соо Аллан Мердановай ролиие артист В. Халматовай эрхимээр наадаһые эгээн түрүүн тэмдэглэхэ шухала.

...Алланай гэр соохи һаруул сэбэр столово. Үдэшын наранда гэрэлтүүлэгдэһэн Ашхабадай түхэл шарай сонхонуудһаань элеэр харагдана. Алланай бүлэдэ үдэшын сайлалгын үе. Комнато соонь хүхюун, зугаатай. Энеэлдэхэ, шоглохо абяан тэндэһээ элихэнээр дууладана. Пол дээрэнь ехэ ковер дэбдигдэнхэй. Тэрээн дээрэ Бике гэжэ һамганайнгаа ба Байрам гэжэ хүбүүнэйнгээ дэргэдэ Аллан туркмен ёһоор хүлөө забилан һууна. Алланай-Халматовай хөөрэжэ, наада зугаа гаргажа байхые харахала, энэ хүн өөрынгөө зол жаргалаар сэдьхэлээ ханангги ба үглөөдэрэйнгөө үшөө һайхан ажабайдалда бүрин этигэнги хүн гэжэ һанангүй байхын аргагүй. Өөрынгөө эбтэй эетэй ба ехэ бүлөөрөө омогоргохо ёһоороо омогорхоһон, зол жаргалтай хүниие бидэ харанабди.

Зүгөөр, Алланай бүлэдэ гэнтэ гашуудал тохёолдоно. Байрам хүбүүниинь гэмтэ хэрэг хэжэ, бүлынгөө нэрэ хухална. Хэдэхэн минутын урда тээ зугаатай хүхюу байһан Алланай шэг шарай хубилжа, танигдахаар бэшэ болоно.

Аллан-Халматов Атада гү, али Байрамда ехэ даруугаар ба болгоомжотойгоор асуун хандана. Зүгөөр тэрэнэй сэдьхэлээ ехээр хүдэлгэһые харагшад мэдэрнэ. Арад зонойнгоо дунда нэрэ хүндэтэй байхаһаа һайн һайхан юумэ үгы гэжэ Алланай һанадагта харагшад мүн лэ этигэнэ. Алланай хөөрэһэн хөөрөөн хүнэй сэдьхэл татана. Энэ хөөрөөн соо онсо гайхалтай юумын үгы байбашье, тэрэнииень харагшад һонирхолтойгоор шагнана. Октябрьска революциин урда тээхи балар харанхы байдал тухайгаа хөөрэхэдөө Аллан ехээр дураа гутан гашуудана, харин советскэ засагай үедэ ажабайдалайнгаа ямар танигдашагүй һайхан болоһон тухай хөөрэхэдөө угаа ехээр омогорхоно. Аллан Байрамда хандахадаа, ехээр уур сухалаа хүрэбэшье, бэеэ барина. Сценэ дээрэ гараһаа эхилээд, хүшэгын хаагдатар В. Халматов Алланай ролиие һайнаар наадана. Тон простойгоор ба сэдьхэл хүдэлгэмөөр наададагынь сценическэ ехэ культура—эдэ бүгэдэ хадаа артистын гол шэнжэ шанар мүн. Бурят-Монголой драмын театрын табиһан энэ пьесын гол ролинь һайнаар наадагдаа, тэрээнһээ болоожо бүхы пьесынь уранһайханайнь шанар дээшэлһэн байна.

БМАССР-эй габьяата артистка М. Степанова налархай илдам хүниие харуулаа. Тэрэнэй наадаһан Бике хадаа урданай заншалнуудһаа үшөөл хахасаагүй, зүгөөр шэнэ ажабайдалай ерэхэтэй хамта, тэрээнэй ухаан бодолдо шэнэ һанал бодол гүнзэгыгөөр нэбтэрэн ороно. Бике өөрынгөө үхибүүдтэ ехээр дурлана, тэдээнээ ажабайдалай замда гаргаха гэжэ оролдобошье, эндэ алдуу хэнэ. Юуб гэхэдэ, Бике урдынхяараа һанаад лэ, үхибүүдэйнгээ шэнэ, дээшэлһэн эрилтэнүүдые хараадаа абанагүй.

Хэрбээ энэ ролиие наадагша зарим һонирхолтой, энеэдэтэй талаарнь дашуураад, хэтэрхы ехээр гоёохо, бүри энеэдэтэй болгохо гэжэ оролдоо һаа, ехээр алдуу хэхэ, үнэн байдалые буруутуулжа, идейнэ шэнжэ шанарыень хазагайруулха байгаа. Харин, М. Степанова хүниие миин хооһоор энеэлгэхэ гэжэ оролдоногүй. Энээниие артистка хайшан гэжэ туйланаб гэхэдэ, тэрэ хадаа Бикейн урданай заншалые онсолон харуулха гэжэ оролдоногүй, харин үхибүүдтээ ехээр дурладаг байһыень, үхибүүдэйнгээ бүри ехэ зол жаргалтай болохо ябадалда этигэдэг байһыень харуулха гэжэ оролдоно.

Энэншье тон зүб. Юуб гэхэдэ, ехэ Бике урданай һанал бодолһоо хүсэд сүлөөрөөгүй болобошье, өөртэнь, тэрээнэй үхибүүдтэ жаргалта байдал асарһан шэнэ юумэндэ үнэн шүтэнги байна. Энэ юун дээрэһээ харагданаб гэхэдэ, тэрэ хадаа бүлынгөө бусад гэшүүдтэй Байрамай эбээ таһарһан ябадалые хүсэд ойлгоогүй дээрэһээ, тэрээниие дэмжэдэг байгаа, харин Байрам хүдөө ажахын артелиин Устав эбдэхэдээ, Сталинай заабариие эбдээ гэжэ мэдэрхэдээ, Байрамые гэмнэһэн бэшэг доро ямаршье сухарилтагүйгөөр өөрынгөө гар табилсана. Аллан һамгаяа «урданай сагые харуулһан амиды гэршэ», гээшэ гэжэ зугаархан нэрлэнэ. Бике хадаа үнэхөөрөө Сталинска эпохын агуу ехэ хубилалтые нюдөөрөө хараһан, мүнөө сагай хүн мүн.

Байрамай ролиие наадаха гээшэ бэрхэтэй. Яахадааб гэхэдэ, Байрамай абари зангые зүбөөр харуулхын тулада, энэ ролиие наадаһан хүнһөө туйлай ехэ актерско мэргэжэл эригдэнэ, мүн тэрэшэлэн пьесын автор энэ ролиие харуулхадаа тодорхой бэшээр, нэгэ бага тойруутаар гаргаһан байха юм. Энэ ролиие артист П. Николаев амжалтатайгаар наадаа. Артист хадаа өөрынгөө шадабариин ашаар драматургическа материалай дутагдалнуудые дабажа, энэ образые ойлтосотойгоор тайлбарилна.

«Байрам бага бэшэ габьяатай хаям» гэжэ Зина Соловьевагай хэлэхэдэ, Аллан иигэжэ харюусана: «Ведро һүе нэгэ халбага керосинаар гутаажа болохо юм». Алланай эдэ үгэнүүд соо Байрамай шэнжэ шанар зүбөөр тодорхойлогдоно.

Үнэхөөрөөшье Байрамда һайн шэнжэ шанар бии юм. Тэрэ хадаа Эхэ оронойнгоо үмэнэ ехэ габьяатай болоһон, өөрынгөө түрэлхидтэ халуунаар дурладаг, эршэ зоригтой хүн. Гэбэшье, Байрамай зан абарида муу шэнжэ бии. Энэнь юугээр тодорхойлогдоноб гэхэдэ, тэрэ хадаа бэеэ хэтэрхэй ехээр үмөөрдэг ба политическэ асуудалнуудаар холо харадаггүй ябадал мүн болоно.

Иигэжэ бэеэ үмөөрдэг, мэдээрхэдэг ба политическэ алдуу гаргадаг дээрэһээл Байрам гэмтэ ябадал хээ гэжэ харуулхые артист Николаев оролдоно. Политика хүсэд мэдэхэгүй дээрэһээ Байрам алдуугаа мэдэрнэгүй.

Байрамай хэһэн гэмтэ хэрэгэй политическэ удхашанарые тэрээнэй гэртэхиниинь зүбөөр ойлгуулна. Эсэсэй һүүлдэ Байрам өөрынгөө гэмтэ ябадалые ойлгожо, тэрээнээ заһахын тула эрид шиидэбэритэйгээр оролдоно.

Алланай үхибүүдэй: аспирант-почвовед Ата (артист Г. Лосев), хүгжэмэй училищиин студентка Язгуль (артистка Ц. Чимитова), физико-математическа факультедэй студент Курбан (артист И. Миронов) гэгшэдэй рольнууд үнэншэмэ зүбөөр наадагдана.

Пьесэ соо Зина Соловьевагай (артистка Абушеева) ба Алта Солтановай (артист В. Самандуев) образууд нэгэ бага эли бэшээр харуулагдана. Драматическа материалай дутуутай байбашье, — эдэ артистнар өөһэдынгөө мэргэжэлээр хүсэлдүүлжэ шадаагүй.

Тус театр бүхыдөө советскэ бүлэ ба манай хүнүүдэй ухаан бодолой шэнжэ шанарые зүбөөр харуулһан, сэдьхэл хүдэлгэмэ зүжэг табижа шадаа. Зүжэг соо гол рольнуудые наадаһан ехэнхи актёрнууд өөһэдынгөө үүргые һайнаар дүүргээ, зүжэгэй зурагуудые уранзурааша Чернутов гэмгүй һайнаар зураһан байна.

Шэнэ зүжэгые амжалтатайгаар табилгада Чувашска АССР-эй искусствын габьяата ажал-ябуулагша режиссер Г. Морев мүн лэ ехэ үүргэ дүүргээ.

Ц. Цыренжапов.

Редакторай орлогшо **Д. Л. ЛОБСАНОВ.**

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора — 7-85, отв. секретаря — 3-23. Отделов: партийной жизни, сельского хозяйства 10-17, пропаганды и переводов 6-84, культуры и быта и промышленности — 4-52, мест. информации и писем—11-05. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00444. Типография Управления по делам полиграфической промышленности, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж 10.000.